

Møte onsdag den 7. november 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 12):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Gunnar Gundersen, Truls Wickholm, Øyvind Vaksdal, Magnhild Meltveit Kleppa og Ingrid Heggø, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra representanten Dagfinn Høybråten om permisjon i dagene 7. og 8. november for som styreleder i GAVI vaksinefond å delta i møter i Myanmar
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Åse Michaelsen i dagene 7. og 8. november for å delta som valgobservatør for OSSEs parlamentariske forsamling ved presidentvalget i USA
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Jan Arild Ellingsen i tiden fra og med 8. november til og med 12. november for å delta i NATOs parlamentariske forsamlings høstsesjon i Praha

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden:
For Vest-Agder fylke: Tor Sigbjørn Utsogn 7.–8. november
For Nordland fylke: Allan Johansen 8. november
For Rogaland fylke: Kjell Arvid Svendsen 7.–8. november

Presidenten: Tor Sigbjørn Utsogn og Kjell Arvid Svendsen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås overbrakte 6 kgl. proposisjoner
(Se under Referat torsdag den 8. november.)

Sak nr. 1 [10:04:08]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Bård Vegar Solhjell, Anne-Grete Strøm-Erichsen og Heikki Eidsvoll Holmås vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Arild Ellingsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:04:40]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren.

Trygghet for enkeltmennesket og for samfunnet som sådant er grunnleggende verdier for Fremskrittspartiet. For oss er det viktig at man har gode systemer som virker når man trenger dem. Gjørv-kommisjonen har vel til de grader vist oss at Norge har utfordringer selv på områder der vi trodde vi var ganske gode. Det vi trenger for å få ting på plass, er utvilsomt handlekraft – handlekraft for å følge opp de tingene og de innspillene Gjørv-kommisjonen kom med. Her har regjeringen en stor utfordring som jeg regner med man har et ønske og en plan om å følge opp. Ethvert tiltak som kan bidra til å gi økt trygghet, er en nødvendighet, og både bør og må følges opp, sånn som vi ser det.

Den 26. oktober, altså for snart to uker siden, gikk fiskebåten «Kamaro» ned. Det var behov for å få berget mannskapet om bord – 14 mann. De som hadde ansvaret for å gjøre denne jobben, var Forsvaret ved 330-skvadronen. Utfordringen denne dagen var at helikoptrene ikke var tilgjengelige på Banak fordi man slet med tekniske forhold som gjorde at man ikke fikk dem til å virke. Det betydde at man måtte få hjelp fra et helikopter fra Bristow, som i utgangspunktet er stasjonert i Hammerfest. Det er også en SAR-maskin som er en del av områdeberedskapen der oppe i forbindelse med aktiviteten.

Utfordringen, slik Fremskrittspartiet ser det, er at vi er nødt til å ha systemer på plass når det offentlige svikter, som det gjorde denne gangen. Folk langs hele kysten vår setter sin lit til at redningstjenesten skal virke, uavhengig av hvem som gjør jobben. Det viktigste er at man får hjelp.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Mener statsråden at dagens redningshelikopterberedskap er fullt ut tilfredsstillende, og kan statsråden således garantere at den ikke vil føre til, i verste fall, tap av menneskeliv?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:06:42]: Jeg er veldig enig med representanten Ellingsen i at når det gjelder Gjørv-kommisjonen og alt av tiltak som ble pekt på der, så er vi nødt til å lære av det og følge det opp. Det har også vært gjort, egentlig. En del tiltak som er foreslått der, var fulgt opp også før kommisjonen la frem sin rapport.

Likevel skal vi være veldig ydmyke med hensyn til alle de tingene som det er pekt på, alle de sårbarhetene som vi tross alt har i samfunnet vårt. Vi har et veldig krevende land å ha beredskap i fordi det er langstrakt, det er spredt befolkning. Likevel har vi forsøkt å innrette hele beredskapstjenesten vår på en måte som gjør at vi skal fange det opp.

Når det gjelder redningshelikoptertjenesten spesielt, er representanten Ellingsen veldig klar over at selv om den utføres av Forsvaret, er det Justisdepartementet som har ansvaret for denne tjenesten. Generelt har man to helikoptre på Banak. Vi vet at dette er helikoptre som også trenger omfattende vedlikehold, og av ulike grunner var ikke denne beredskapen tilstrekkelig til stede akkurat på det tidspunktet. Men de som var på fiskebåten, ble reddet av et sivilt helikopter og et Lynx-helikopter. Så redningsoperasjonen gikk egentlig veldig bra, men det er klart en på-

minning om at når noe skjer, så kan vi være sårbare fordi det ikke nødvendigvis alltid er sann at man har helikoptre der hvor man trenger det til enhver tid. Det vil alltid, uansett hvor mye man innretter seg, være en begrensning for hva man kan yte.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [10:08:45]: Jeg registrerer at statsråden ikke svarer på om hun mener at redningshelikoptertjenesten fullt ut er tilfredsstillende, men det skal jeg la ligge.

Jeg ønsker derimot å påpeke et annet forhold. Statsråden har selvfølgelig helt rett når hun sier at det er Justisdepartementet som har det formelle ansvaret. Men jeg regner med at regjeringen som et kollegium diskuterer dette i fellesskap.

Proessen rundt redningshelikopteranskaffelsen er ganske interessant. Den 16. mai 2002 hadde vi den store debatten i denne salen om premissene for det. Da ønsket man å anskaffe nye helikoptre innen 2007–2008. Det har gått ti år, og vi har fortsatt ikke trukket noen konklusjon. Nå går jeg ut fra at det i verste fall vil gå ti år til før ting er på plass.

Hvis vi ser på hvordan de som driver offshorevirksomhet har det, så har de krav til en egen områdeberedskap, inklusiv redningshelikopter. Når de setter ut en kontrakt, går det anslagsvis to år fra kontrakten er ute til ting skal være på plass.

Hvorfor stiller ikke regjeringen samme krav til seg selv og sitt ansvar som man gjør til andre aktører?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:09:50]: Jeg må igjen minne om at når det gjelder anskaffelsesprosessen for nye redningshelikoptre, ligger den i Justisdepartementet, og det er justisministeren som er den rette til å svare på det. Men selvfølgelig er regjeringen som kollegium opptatt av at vi skal ha nye redningshelikoptre, og prosessen for det er i gang. Jeg er veldig godt kjent med den lange prosessen, men prosessen er i gang, og jeg mener at dette spørsmålet må man stille til justis- og beredskapsministeren.

Jeg er veldig opptatt av de helikoptrene vi selv skal ha, som ikke har kommet innen den tiden vi har besluttet. Det ansvaret og den bekymringen jeg eventuelt har i forbindelse med helikoptre når det gjelder mitt ansvarsområde, er at de ikke har kommet i den stand og med den kvalitet som de skulle vært.

Presidenten: Det er anmodet om tre oppfølgingsspørsmål, og det blir gitt anledning til det – først Øyvind Korsberg.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:11:05]: Jeg er gjort kjent med at det vurderes en livstidsforlengelse av Sea King-en fram til 2023. Det betyr at man må ta ut enkelte maskiner i et lengre tidsintervall for større vedlikehold.

Jeg er også blitt gjort kjent med at man da vurderer å sette inn Bell-helikoptre som en midlertidig erstatning, og gjør man det, får man et helikopter som har en langt svakere redningskapasitet, som utfører en dårligere tjeneste, og som er like gammelt.

Jeg har behov for å få avklart om det er sannhet i det jeg har hørt. Jeg ber statsråden nå avkrefte at det er aktuelt å benytte Bell-helikoptre som en midlertidig erstatning for Sea King-en.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:11:58]: Det er slik at alle helikoptrene vil kunne brukes som en ressurs; man må se det i en sammenheng. Så blir spørsmålet: Hva skal man bruke det til? Det er helt riktig at et Bell-helikopter og en Sea King er veldig forskjellig – i størrelse, ikke minst, og i kapasitet, som representanten Korsberg sier.

Så er det slik at Bell-helikoptrene har, som representanten vel kjenner, vært brukt til redningsoppdrag, spesielt i Afghanistan. De kan brukes i noen grad og kan brukes som en ekstra ressurs, men det er altså ikke det man legger opp redningshelikoptertjenesten etter. Det er Sea King-helikoptrene som skal være operative, og takket være at vi har utrolig gode logistikkssystemer og gode verksteder, klarer de å holde vedlike også disse Sea King-helikoptrene på en veldig god måte.

Men dette er noe som regjeringen jobber med, som sagt, for å få på plass nye redningshelikoptre.

Presidenten: Ivar Kristiansen – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Kristiansen (H) [10:13:10]: Ikke helt uventet benyttet statsråden seg av et slags kelterspråk på spørsmålet fra representanten Ellingsen, at dette ikke er hennes bord. Og det kan jo være en grei forklaring. Men nå er regjeringen i sitt åttende år med ansvar for redning, for beredskap, for innkjøp av helikoptre også til Forsvaret, som forsvarsministeren definitivt har et ansvar for. Man har et topp moderne sjøforsvar, man har en kystvakt som nå seiler uten sitt viktigste instrument, som gjør at den nærmest er handlingslammet. Når skal man få på plass en «backup»? Når skal man ta en beslutning om hva som skal bli Sjøforsvarets og Kystvaktens fremtid, ved at de har sine viktigste instrumenter på plass, og ikke gjøre annet enn å skyldte på alle andre; det gjelder et annet departement? Når det gjelder helikopterinnkjøp, skylder man altså på leverandøren. Hva slags innkjøpskompetanse er det man sitter på i departementet som svikter så katastrofalt i disse helt vitale spørsmål?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:14:17]: Det har tatt altfor lang tid å få på plass NH-90-helikoptrene som Forsvaret venter på. Vi venter på 14 helikoptre – 8 til Kystvakten, 6 til fregattene. Fregattene har aldri hatt helikoptre, så det vil bli en ekstra, ny kapasitet, men det er klart at for Kystvakten er det viktig å ha helikoptre.

Dette er vanskelig fordi Forsvaret har stilt veldig strenge, særegne krav, til de helikoptrene vi skal ha. Samtidig er det slik at de helikoptrene som kunne vært kjøpt som hylleware, ikke tilfredsstiller disse kravene akkurat. Så NH-90 med de spesifikasjoner som Forsvaret har gitt, er det Forsvaret egentlig vil ha, og er det man mener dekker Forsvarets behov.

Så har det vært store forsinkelser, som ikke er akseptabelt. Dette har også skjedd med en del andre land. Det er ikke godt nok. Men vi gjør det beste vi kan for å få på plass disse helikoptrene.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til siste oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:15:35]: Jeg vil anta at enten man sitter i Justis- og beredskapsdepartementet eller i Forsvarsdepartementet gjør man seg noen tanker om hvordan vi har landet – bokstavelig talt – der vi er. Eller rettere sagt: Vi har jo ikke landet ennå når det gjelder helikoptre, for verken den ene eller den andre sektor, så jeg lyttet veldig nøye etter da statsråden skulle beskrive årsaken. Og så vidt jeg skjønnte, går det på de krav man har stilt, og leverandører som ikke kan levere.

Mitt spørsmål er: Har regjeringen som kollegium og forsvarsministeren identifisert hva årsaken nå er til at vi ligger så på etterskudd – og hva har man tenkt å gjøre med det?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [10:16:29]: Når det gjelder NH-90-helikoptrene, som Forsvaret venter på, har vi fått levert ett i desember 2011. Vi venter på å få levert ett til i løpet av de aller nærmeste uker. Det skulle vært levert fire i år. Så har det seg slik at den første forsinkelsen var knyttet til utviklingen av disse helikoptrene. Dette er jo et utviklingsprosjekt som Norge har vært med på sammen med mange andre land, men vi har en noe ulik konfigurasjon på helikopteret og kanskje også konstruksjon på deler av helikopteret enn en del andre land. Så den første forsinkelsen har vært knyttet til utviklingen av helikopteret. Når man da endelig får det, har forsinkelsen vært forbundet med at kvaliteten ikke har holdt mål. Forsvaret er ikke villig til å ta imot helikoptre som ikke holder kvaliteten. Det er det vi står på overfor leverandøren. Så må vi eventuelt se på andre alternativer hvis dette nå ikke viser seg å (presidenten klubber) ...

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:17:54]: I juni ble det inngått et nytt klimaforlik i Stortinget. Høyres motivasjon for å inngå forlik med regjeringspartiene var at det var behov for å komme i gang med konkrete tiltak som ville bidra til reelle utslippsreduksjoner. Klimameldingen hadde vært utsatt gang på gang, og da den endelig kom, var det et betydelig behov for å konkretisere tiltakene. For Høyre var det også avgjørende at vi fikk til resultater i klimaforliket som ville ha betydning allerede i 2013.

Når Høyre inngår forlik med regjeringspartiene, forventer vi at de mener alvor. Dessverre skuffer regjeringspartiene på den første store testen: statsbudsjettet for 2013. En rekke viktige punkter fra forliket er ikke fulgt opp. Det gjelder f.eks. vedtaket om å innføre støtteordninger fra 2013 og øvrige virkemidler for å bidra til utfasing av fyring med fossil olje i 2020. Det fremgår også klart av innstillingen at dette er tiltak utover det sjablongmessige

tilskudd som det er mulig å få fra Enova etter dagens regelverk.

Men heller ikke på andre viktige punkter har regjeringen fulgt opp. Det gjelder f.eks. innføring av et mål for energieffektivisering – Norge er i dag det eneste land i Europa uten et slikt mål – og planer for å utløse betydelig energieffektivisering og energiomlegging i private husholdninger. Det gjelder økte bevilgninger til forskningscentre for miljøvennlig energi, det gjelder opprettelsen av et nytt forskningssenter for geotermisk energi, og det gjelder vurderingen av mulighetene for å utvikle en CO₂-verdikjede i Norge.

Mitt spørsmål til statsråden er rett og slett: Hvorfor har ikke regjeringen fulgt opp klimaforliket på disse viktige punktene, og er dette et uttrykk for at Erik Solheim har rett når han uttaler til TV 2 at den sittende partiledelsen i SV har bidratt til å tone miljøpolitikken kraftig ned?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:19:46]: Eit veldig viktig klimaforlik vart inngått i juni her i Stortinget mellom seks av partia. Det forliket kjem til å verte følgt opp av regjeringa vidare, fordi det vil vere kjernen i klimapolitikken framover mot 2020. Eg reknar med at det på same måte vil verte følgt opp av opposisjonen.

Det er derfor statsbudsjettet inneheldt usedvanleg mange styrkingar på klimasida som til punkt og prikke var i tråd med det klimaforliket som var inngått. På sokelen vart CO₂-avgifta auka i tråd med klimaforliket, belønningsordninga vart styrkt i tråd med klimaforliket, og det var ei omfattande jernbanesatsing som vart styrkt i klimaforliket, i tråd med det. Klimaforskinga vart styrkt med mellom 40 og 50 mill. kr, i tillegg til ei rekkje andre større og mindre punkt. Teknologifondet kunne eg òg ha lagt til. Det var i tråd med klimaforliket.

Så inneheld klimaforliket i tillegg ei rekkje ting som skal gjerast mot 2020, men som det ikkje står noko spesifikt om i statsbudsjettet for 2020, og representanten veit heilt sikkert at avstanden i tid mellom klimaforliket og då statsbudsjettet vart laga er under to månader. Eit mål for energieffektivisering i bygg skal kome i løpet av 2012. Vi er framleis i 2012. Vi er fullt klar over det som står i klimaforliket om det. Forskingssenter skal styrkjast – vi er fullt klar over det. Vi skal leggje fram vurderingar om ei verdikjede for CO₂ – vi er fullt klar over det. Det og andre ting vil derfor verte følgt opp vidare. Men eg trur det er viktig for Høgre å vere obs på at det stoppar ikkje no. Det var begynninga vi fekk sjå i budsjettet, og det vil kome meir i andre saker til Stortinget som er i tråd med klimaforliket.

Nikolai Astrup (H) [10:21:56]: Jeg er selvfølgelig fornøyd med de punktene av klimaforliket som regjeringen har valgt å følge opp. Det jeg ikke er fornøyd med, er det de ikke har valgt å følge opp. Utfordringen her er at f.eks. når det gjelder støtte til utfasing av fossil energi i husholdningene, sier regjeringen at den har fulgt opp det punktet som ligger i klimaforliket. Men realiteten er, hvis man leser innstillingen og hvis man er kjent med innholdet i de samtaleene som var under klimaforliket, at da kan man ikke være i tvil om at det punktet ikke er fulgt opp. Det samme gjelder

CO₂-verdikjede, hvor regjeringen har en summarisk gjennomgang i statsbudsjettet av hva som gjøres på fangst og lagring av CO₂ på generell basis og kaller det den vurderingen som klimaforliket ba om. Dette er åpenbart ikke en oppfølging av det konkrete punktet som sto i klimaforliket. Så regjeringen gjør ikke det Stortinget har bedt om, og det er det som er utfordringen her.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:23:01]: Eg må seie at eg reagerer litt på dette, for eg trur det kjem til å verte krevjande for oss å samarbeide vidare om klimaforliket dersom ein skal kaste seg over påstandar om brot og manglande oppfølging før det har kome nokre eksempel som ein kan ty til og slå i bordet med. På dei punkta der vi vart einige om beløp som skulle kome i budsjettet, ber eg om at det vert vist til eit av dei som ikkje er følgt opp eksakt. Ja, det finnest faktisk eit som ikkje er følgt opp eksakt, og det er at det har kome litt meir pengar på eit punkt enn det det var lagt opp til, nemlig når det gjaldt belønningsordninga kom det nokre millionar meir på grunn av ei avrunding. Elles er det følgt opp til punkt og prikke.

Men det er mykje i klimaforliket som er komplekse, langsiktige spørsmål som vi jobbar med, f.eks. energieffektivisering i bygg, med veldig «tichte» tidsfristar og krevjande spørsmål, og ikkje minst utfasing av fossil fyring mot 2020. Det er ei kjempekreivjande oppgåve. Vi har gått laus på ho, og vi kjem til å jobbe med ho og mange av dei andre spørsmåla framover. Men når det gjeld oppfølging av budsjettet, må vi vente: Ja til det vi har lova. Andre ting må vi jobbe vidare med på ein grundig og skikkeleg måte.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først fra Siri A. Meling.

Siri A. Meling (H) [10:24:25]: Jeg beklager hvis Høyre blir litt for opptatt av fremdrift og resultater når det gjelder det nasjonale klimaarbeidet, men det hadde jeg jo trodd at statsrådets parti også var. Men jeg forstår at dere da kanskje ligger litt i bakkant.

Når det gjelder målet for energieffektivisering, hører vi at statsråden sier at det skal komme i 2012. Det er bra. Vi har etterlyst dette gjennom mange år, og vi er veldig fornøyd med at vi fikk det på plass i klimaforliket. Det som ville vært naturlig, var jo å presentere dette som en pakke i statsbudsjettet med virkemidler. Men jeg håper – og ser frem til – at dette målet blir presentert.

Mitt spørsmål og min utfordring til statsråden gjelder noen rykter som sier at en kanskje kan få et mer kvalitativt enn kvantitativt mål for energieffektivisering. Jeg håper statsråden her kan bekrefte at vi i likhet med de andre europeiske landene får et kvantitativt målbart etterprøvbart mål for energieffektivisering i bygg.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:25:30]: Det første eg vil seie om rykte, er at som ein hovudregel bør ein ikkje tru på dei, iallfall ikkje stortingsrepresentantar som skal fatte vedtak, men halde seg til det som etter kvart kjem frå regjeringa.

Så om framdrift: Det er veldig, veldig bra dersom vi

no har fått eit Høgre som synest at høgt tempo i gjennomføringa av klimatiltak er øvst på lista, og at to månader er altfor lang tid. Men forliket vart inngått i midten av juni. Som representanten kanskje er kjend med, eller iallfall vil verte kjend med dersom Høgre ein gong skulle kome i regjering i framtida, så vert forhandlingane om statsbudsjettet sluttførte i slutten av august eller overgangen til september. Det er svært kort tid. Derfor var hovudprioriteringa vår nøyaktig oppfølging av alt som det vart lova pengar til, og som måtte ligge i budsjettet. Når det gjeld større komplekse ting som skal verte utgreidde, og som det skal jobbast vidare med, er det fornuftig at vi gjer ein grundig jobb, men så raskt som mogleg, og det er det vi jobbar med no.

Presidenten: Per-Willy Amundsen – til oppfølgings-spørsmål.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:26:41]: Som jeg antar statsråden er fullt klar over, har forskningen særlig i de siste årene vist at temperaturøkningen har flatet ut etter år 2000. Vi har nå også fått den samme type konklusjoner fra norske klimaforskere ved Universitetet i Oslo. Det er et faktum. Dette er selvfølgelig noe som ikke kan tilskrives klimaforliket, både ut fra tiden det har fått lov til å virke, og selvfølgelig også fordi at CO₂-utslippene øker raskere enn man hadde antatt.

Da ønsker jeg å stille statsråden spørsmål om det kanskje ikke er grunn til å legge litt bånd på seg selv når det gjelder de mest ekstreme tiltakene man legger opp til i klimapolitikken, og som følger av klimaforliket. Da tenker jeg særlig på passivhuskrav, de store investeringene som skal gjøres på Mongstad med fullskalarensing osv. Bør man ikke tenke seg om nå før man gjennomfører store, tunge tiltak som vil ramme folk flest?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:27:50]: Av klimaforliket følger det ikkje nokon ekstreme tiltak, men mange nødvendige og tøffe tiltak for å redusere klimagassutslipp i Noreg og internasjonalt. Den forskinga som det vert vist til her, er bl.a. ein norsk forskar som har kome med ein rapport som, dersom han er riktig, er veldig positiv, nemleg at oppvarminga på kloden og oppsamlinga av CO₂ i atmosfæren går noko saktare enn det ein har trudd, noko som igjen aukar sjansen for at vi faktisk kan nå togradersmålet – som vi har ekstremt stor hast med. Som han sjølv og andre har trekt fram, er det på ingen måte slik at den sår tvil om realiteten i den globale oppvarminga på grunn av menneskeskapte klimaendringar, men at vi kanskje kan håpe på det. Det er ikkje bekrefta funn, det finst anna forskning som tyder på det motsette, men det er spennande og viktig forskning.

Lat meg heilt til slutt seie: Eg dreg gjerne på tur til CI-CERO, Bjerknessenteret eller Polarinstituttet f.eks., med representanten Amundsen, set meg på skolebenken framfor klimaforskarane og ber dei gje oss ei oppdatering på det siste biletet. Det trur eg vi begge kunne hatt nytte av – iallfall ein av oss.

Presidenten: Presidenten må minne om at det i hvert

fall er en begrenset kvote når det gjelder taletid, og den er begrenset til 1 minutt. Presidenten ber om at den tiden overholdes.

Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:29:17]: Det er av og til en undrer seg litt når en hører slike typer diskusjoner, for når en tenker tilbake til juni da vi jobbet med klimaforliket, var iallfall Kristelig Folkepartis opplevelse at vi hadde fått en klimamelding som egentlig la ambisjonene ganske lavt. Så gikk vi sammen i opposisjonen, presset på, og klarte å løfte ambisjonene iallfall litt.

Som Astrup var inne på, gjorde vi det fordi vi mente at det var en del tiltak som det var viktig å gjennomføre, og så ville vi heve ambisjonene til regjeringen. De tiltakene vi satte mål om skulle gjennomføres fra 2013, hadde jeg ærlig talt forventet også skulle komme i 2013.

Statsråden ba om eksempler, og jeg kan sitere når det gjaldt utfasing av oljefyr, som vi vedtok å forby fra 2020. I Prop. 1 S for 2012–2013 sto det:

«Dette forutsetter støtteordninger fra 2013 og øvrige virkemidler i en overgangsperiode.»

Som Astrup var inne på, innebærer det mer enn dagens ordning.

I avtalen med Enova skriver regjeringen at fondsmidlene kan finansiere, i alle de andre punktene skriver de skal finansiere. For meg virker det veldig passivt. Er statsråden villig til å gå med på å heve støtteordningene for å utfase oljefyr?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:30:22]: Ambisjonene som låg i klimameldinga, altså måla om kor store kutt vi skal ha – samla sett og i Noreg – var høge og er elles dei same som ligg i klimaforliket. Men det kom inn ein del viktige og positive nye verkemiddel i forliket, og det kom òg inn ein del utgreiingspunkt som vi jobbar vidare med no.

Så vil eg bestemt stå på at vi har følgd opp alt vi har sagt i samband med det som skal liggje i budsjettet for 2013 – kva det skal kome pengar til. Det er støtteordningar for utfasing av oljefyr gjennom Enova i dag, og det ligg auka moglegheiter for det i det nye avtaleverket. Men det ekskluderer jo ikkje at vi skal jobbe vidare med potensielle nye ordningar og vurdere kva som må til for å nå det målet. Tvert imot – det er eit viktig arbeid som regjeringa er i gang med. Det budsjettet som kom to månader etterpå, inneheld alt eg lova, men mange av dei tinga må følgjast opp grundigare.

Presidenten: Borghild Tenden – til siste oppfølgings-spørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:31:38]: Nå skal jeg spørre litt mer om fremtiden.

Statsråden nevnte belønningsordningen i sitt svar til representanten Nikolai Astrup og skrøt av den. En sentral del av forhandlingene om klimaforliket var at resultater skulle bli mer vektlagt i utdelingen av belønningsmidlene. Det sier også evalueringsrapporten som ligger på regjeringens bord. Vil de borgerligstyrte byene nå ende-

lig få sin rettmessige andel når de nye midlene skal deles ut?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:32:15]: Ein kunne ut frå spørsmålet få inntrykk av at det i dag vert betalt til byane ut frå kven som styrer dei, mens det i framtida er resultatet som tel. Det er ikkje riktig. Det vert i dag betalt ut frå korleis dei oppnår ein del målsetjingar, resultat, og kva verkemiddel som vert brukte.

Eit av dei tema vi diskuterte i klimaforliket, var nettopp spørsmålet om måloppnåing. Det står i meldinga at ein skal leggje sterkare vekt på resultata framover. Det kjem naturlegvis til å verte følgd opp, særleg i samanheng med ein annan viktig ting som står i meldinga om forliket, nemleg at vi i framtida ser for oss ein overgang frå belønningsordning til det vi omtaler som bypakker, der ein meir samla ser på transportsystema rundt dei store byane og premierer ein politikk som gir resultat i form av meir kollektivtransport og reduserte CO₂-utslepp. Det kjem vi til å sjå på korleis vi skal utvikle vidare. Det er verdt å merke seg at allereie i dag er det sånn at byar som gjer det bra, får betydeleg uttelling, noko Trondheim er det fremste eksempelet på.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:33:23]: Miljøvernministeren kan bli stående, for jeg har en annen viktig miljøsak som jeg ønsker å ta opp, nemlig en lokal miljøsak og giftopprydding av sjøbunnen. Det er en sak som vi har hatt store mål for.

Jeg kan være enig med statsråden i at målene til regjeringen ofte er gode, men det er oppfølgingen og virkemidlene for å få det til som er problemet. Før, for noen år siden, var det ikke samme krav til utslipp som vi heldigvis har i dag. Det innebærer at det i mange fjorder rundt om i landet har vært betydelige giftutslipp som har lagt seg på sjøbunnen. Statsråden er jo kjent med at når særlig større båter kjører, så blir det virvlet opp, det kommer opp mikroorganismer som blir spist videre, det kommer oppover i næringskjeden, og fisken eter det. Nå er det gått så langt at Mattilsynet advarer mot å ete fisk og skalldyr fra et titall fjorder rundt om i landet. Derfor fikk vi en egen melding. Regjeringen laget en egen melding om saken, og hadde store ambisjoner om å rydde opp i flere fjorder. Likevel opplever vi at det for 2010 ble bevilget 158 mill. kr, mens det for 2013 kun er et mål om 58 mill. kr – altså en tredel av det en hadde i 2010.

I proposisjonen sier regjeringen at bakgrunnen for nedgangen har vært at det ikke har vært prosjekter ferdig, men nå, etter tre år, er jo prosjektene ferdig planlagt, og, som regjeringen selv skriver, fra 2012 er flere av prosjektene for opprydding i forurenset sjøvann ferdig kartlagt og vedtak gjennomført lokalt med lokal delfinansiering, sånn at gjennomføringsfasen kan begynne. Harstad, Ranfjorden, Trondheim, Ålesund, Sandalsfjorden. Bergen, Sørfjorden, Stavanger, Flekkefjord, Farsund, Fedafjorden, Arendal, Sandefjord, Drammen osv., osv. – det er masse prosjekter som står på vent, og som er avhengig av store

summer. 58 mill. kr er bare en dråpe i havet, det holder ikke for å rydde opp.

Mitt spørsmål er: Kan statsråden forklare meg sammenhengen mellom de store behovene og nedgangen i bevilgninger?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:35:37]: Det er heilt riktig som representanten seier, at den handlingsplanen som vi har for opprydding i forureina sjøbotn, er utruleg viktig – viktig for naturmangfaldet i mange av fjordane. Vi har òg hatt eksempel på byar med kothaldsråd som eit anna godt argument for å gjere ei opprydding. Det har òg vore gjennomført viktige prosjekt i ein del byar. Kristiansand, Oslo og Tromsø er eksempel på det. Harstad vart, viss eg ikkje tek feil, påbegynt i 2012, skal fortsetje utover i 2013 og har midlar til det.

Så er det i år nokre endringar i strukturen på budsjettet som gjer at det samla beløpet til oppryddingsarbeid i 2013 ligg på ca. 65 mill. kr, mens det no, i 2012, er på 64 mill. kr, altså om lag det same beløpet. Det kjem til å dekkje mykje viktig arbeid med opprydding i fjordane våre, men det er heilt riktig at det vil krevje auka løyve i åra som kjem, å gjennomføre ein del av dei større prosjekta. Trondheim er eitt eksempel, der det er eit akutt og viktig behov for å kome i gang, og der det lokale vedtaket er gjort. Eg vil prioritere å få det i gang i åra som kjem, men det vil ikkje vere midlar til alt dette i budsjettet for 2013.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:37:12]: Jeg takker for et positivt og imøtekomende svar. Det er som jeg sier, jeg har opplevd at intensjonene til regjeringen har vært gode, jeg ser bare at det vil være store utfordringer med å gjennomføre – om ikke alle, det skjønner jeg at det ikke er midler til – flere prosjekter. Derfor er jeg glad for imøtekommenheten.

Jeg så også at Klima- og forurensningsdirektoratet, som jo administrerer ordningen for regjeringen, var veldig tydelig i sitt brev til regjeringen på at det var viktig å få på plass en statlig finansiering, nettopp fordi de kommunene som nå arbeider med saken, vil ha den forutsigbarheten at de vet at det også kommer statlig finansiering, og at de velger å bevilge store midler. Det er et stort økonomisk løft for kommunene, derfor trenger en det samspillet, også forpliktet over lengre tid. Men Klima- og forurensningsdirektoratet sier også at for årene framover er det viktig at Harstad blir løftet. Kanskje en kan få inn én eller to havner til, men det er det. Det er listet opp 17 her, og mange flere er det.

Med den positive imøtekommenheten spør jeg statsråden om han er villig til å gi de rød-grønne på Stortinget handlingsrom til å diskutere om det er noe vi kan flytte på her for å økt bevilgningene?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:38:20]: Eg sluttar meg heilt til beskrivinga av kor viktig dette er, men eg vil presisere at det er gjort ganske mykje på dette området dei siste åra. Ganske dyre, svære oppryddingar i ein del norske byar er gjennomførte, andre held fram no. Men så står det ein del byar klare framover med betydelege behov, og

det kjem eg til å ta med meg i det vidare budsjettarbeidet som eit viktig område. Det er òg noko eg trur det er eit stort lokalt engasjement for å få til.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Øyvind Håbrekke.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:39:00]: Det er litt underlig å se på at statsråden i så stor grad erkjenner behovene, mens signalene i statsbudsjettet er så defensive. Bevilgningene er der kuttet over to år, og den fullmakten som man gir for å inngå nye forpliktelser, er på kun 25 mill. kr, som ikke rekker til et eneste av de prosjektene som har betydning her.

Jeg vil også utfordre statsråden litt på forholdet til de allierte man har i disse oppryddingene – kommuner og andre aktører som faktisk skal være med og betale. Trondheim kommune har drevet og planlagt prosjekter i indre havn og opprydding i Trondheimsfjorden i ti år. Etter å ha planlagt i ti år ser man en regjering som nesten ikke makter å legge fram en brøkdel av det som er nødvendig. Hva slags signaler ser statsråden at man sender til de kommunene som har holdt på å planlegge, og hvordan vil han rydde opp i de signalene for å få prosjektene gjennomført?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:40:15]: For det første: Det er altså gjennomført eit betydeleg arbeid på dette området dei siste åra av den raud-grøne regjeringa. Det er bl.a. grunnen til at det har vore svært høge løyvingar nokre år. Det er lagt fram ei stortingsmelding, det er laga ein handlingsplan som vert gjennomført i mange byar i Noreg no. Men det er samtidig store behov framover. Og då er det sann at det å lage statsbudsjett betyr å prioritere mellom ei rekkje ulike, viktige forhold. Og det var omfattande og store, viktige saker som vart gjennomførte både på Miljøverndepartement sitt budsjett i år – vi hadde ein vekst på 11 pst. i budsjettet, det er usedvanleg sterkt – og mykje miljøpolitikk på andre departement sine budsjett – utviklingsministeren sitt, olje- og energiministeren sitt og samferdsleministeren sitt, denne gongen. Men vi fann rom for 65 mill. kr – altså om lag ei vidareføring av beløpet – til opprydding i hamner. Så veit eg at det vil vere behov for meir i åra som kjem, og derfor svarar eg så lett her at: Yes, dette er vi nøydde til å prioritere vidare! Men det vart ikkje prioritert eit løft på akkurat det området i år, i konkurranse med mange andre viktige felt.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:41:35]: Giftopprydding i sjøbotnane er viktig, og det har vore nemnt fleire eksempel her. Vi kjenner til at eit prosjekt kalla OPTICAP i Møre og Romsdal – knytt til Fiskerstrand Verft, der ein har hatt store utslipp av TBT og tungmetall etter skip – er gjennomført. Der har ein lagt kalk og aktivt kol over det forureina botnsedimentet. Dette er ein måte å løyse desse problema på, som er gjort i samarbeid med Noregs forskingsråd, NGI, NIVA og SFT. Vi veit òg at oppgrabbing av desse botnstoffa gjer at ein får spreidd mykje av desse tungmetalla utover eit stort område. Det òg er ein del av proble-

matikken, i tillegg til at det er svært dyrt å take opp denne forureininga.

Korleis ser statsråden på denne type prosjekt, og korleis blir denne type prosjekt følgt opp for å kunne bruke desse alternativa?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:42:39]: Eg må innrømme at eg ikkje kjenner det konkrete prosjektet – det eksemplet som representanten Grimstad her bruker. Det må eg nesten få sjå litt nærare på. På generelt grunnlag er eg oppteken av at det vi gjennomfører av opprydding, skal vere på eit fagleg solid grunnlag. Vi må leggje vekt på nøye utgreiingar – for det er alvorlege og store spørsmål, med risiko involvert – og gjennomføre dei på den måten fagfolka tilrår, og la det vere eit fagleg spørsmål kva for metode ein bruker. Så må eg eventuelt kome tilbake igjen til det konkrete eksemplet.

Nikolai Astrup (H) [10:43:28]: Det er jo fristende å sitere Erik Solheim igjen, men jeg skal ikke gjøre det. For statsråden taler jo for dette på en så god måte selv at det vil være unødvendig.

Statsråden sier at det er gjort et betydelig arbeid. Det er jo riktig, men samtidig viser jo oversikten i tiltaksområdene fra KLIF at ingen av områdene er ferdig oppryddet. Av de 19 områdene som ligger i tiltaksplanen, er ingen ferdig oppryddet. Så er det satt av 58 mill. eller 65 mill. kr – avhengig av hvilken post man ser på i budsjettet. Det er jo vel og bra, men statens andel av opprydding i Trondheimsfjorden alene i 2013 er 50 mill. kr. Det sier jo at det ikke er penger overhodet til å ta tak i noen av de andre, og ganske akutte, problemstillingene som er både i norske havner og farleder, som Kystverket også har påpekt.

KLIF er helt krystallklar i sin anbefaling til regjeringen om at det må bevilges mer penger. Likevel kutter altså regjeringen nå for tredje år på rad. Er det forsvarlig?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:44:31]: Det er framleis omfattande behov for opprydding i norske hamner og fjordar. Det er gjort mykje, men ein må i åra framover styrkje løyvingane, for det står att store behov, som eg har svara fleire gonger no. Vi vidarefører ei løyving på 65 mill. kr. Med det får vi gjort mykje viktig arbeid mange stader. Men det står att store behov. Vi har prioritert mange andre tunge miljøatsingar i budsjettet, bl.a. dei vi diskuterte her for kort tid sida. I det vidare kjem eg til å prioritere høgt arbeidet med opprydding i norske fjordar. Det er eg sikker på at Erik Solheim ville vere einig med meg i.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovedspørsmål.

Morten Høglund (FrP) [10:45:28]: Jeg vil få stille et spørsmål til utviklingsministeren.

Statsråden har gjort omfordeling i utviklingsland til en viktig sak. Jeg vil få lov til å si at jeg mener troen på hva Norge kan oppnå med bistandsmidler, synes betydelig overdrevet og ikke nødvendigvis basert på kunnskap eller erfaringer. Men hvis statsråden, som jeg forstår, ønsker å gjøre noe som faktisk vil ha effekt – særlig i forhold til

global fordeling – burde han se på hvordan vi kan fremme næringsliv og infrastruktur, som f.eks. energi, og dermed skape arbeidsplasser og grunnlag for skatteinntekter, som igjen kan brukes til å ha noe å fordele.

For de aller fattigste landene – de minst utviklede landene – er det ikke mye å fordele. Først må det skapes vekst. Fremskrittspartiet – som regel sammen med både Høyre og Kristelig Folkeparti – har i flere år fremmet forslag om å få på plass et fond hvor vi tar en andel av Statens pensjonsfond utland til nettopp å investere slik i de fattigste land. Dette opplever vi blir ignorert, avvist, nedstemt hvert år.

Så spørsmålet til statsråden er om denne regjeringens syn på global fordeling kun er politisk retorikk eller om de midlene som skal brukes i de fattigste landene, kun skal ha en eksplisitt bistandsagenda, hvor et næringslivsfokus, et infrastrukturfokus, ikke er denne regjeringens politikk?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [10:47:29]: Jeg vil takke for spørsmålet.

Jeg mener ærlig at det å jobbe for rettferdig fordeling i verden ikke bare er viktig både for de rike og de fattige land i verden, men også innad i de landene som holder på med en utvikling. Jeg vil gjerne understreke at på begge disse punktene så svikter Fremskrittspartiet. De svikter når det gjelder overføring fra de rike land til de fattige land. Det er bare fem land i verden som holder løftene sine om å gi 0,7 pst. bistand til de fattigste land i verden. Vi gir 1 pst. bistand, og vi har et ønske om å fortsette å gjøre det i årene som kommer. Fremskrittspartiet vil kutte dramatisk i bistanden sin, det har de lovet i hvert eneste budsjett. De svikter dermed i arbeidet for omfordeling fra den rike delen av verden til den fattige delen av verden.

Når det gjelder fordeling innad i land, hørte jeg ikke Morten Høglund si at han faktisk ønsket fordeling innad mellom de rike og de fattige. Hvis vi ser på Norge f.eks., så ønsker Fremskrittspartiet å fjerne formuesskatten. Det vil bidra til fordeling fra de fattige til de rikeste, fordi en vil være nødt til å kutte på andre områder. Det øker forskjellene. Jeg er opptatt av å minske forskjellene. Det er god argumentasjon og god dokumentasjon for at det å minske forskjellene mellom mennesker fremmer tillitt – fremmer utvikling. Så sier Fremskrittspartiet at økonomisk vekst er nok – det viktigste er å gjøre noe for økonomisk vekst. Da vil jeg si: Nei, dokumentasjon fra flere og flere land i verden og fra forskningsinstitutter viser at vekst er viktig. Men uten å ha gode omfordelingsmekanismer i de fattige landene, vil vi heller ikke klare å få til fordeling. Vi er opptatt av å bidra til vekst. Vi gjør det ved å sørge for å investere bl.a. gjennom Norfund, øke investeringene gjennom Norfund. Vi gjør det gjennom å investere i energi. Men vi er opptatt av at uten å få til en rettferdig fordelingspolitikk, vil vi heller ikke klare å avskaffe fattigdom.

Morten Høglund (FrP) [10:49:30]: Her er det en veldig sterk retorikk og politiske slagord og tro på at bistand løser utfordringene. Når det gjelder vårt alternative budsjett, så holder vi oss greit på 0,7-prosenten, så la nå det være. Men man må jo ha vekst for å ha noe å fordele. For-

deling er bra og viktig, men det regjeringen gjør gjennom en særdeles proteksjonistisk handelspolitikk – det å ekskludere og bruke deler av Statens pensjonsfond utland aktivt mot de fattigste landene – er å beholde en todelt verden. Retorikken stemmer ikke med praksis – terreng og kart er ikke i samsvar. Regjeringen må tenke helhet i sin politikk. Det betyr en endret ikke-proteksjonistisk handelspolitikk, og det betyr å bruke det sterkeste instrumentet vi har, nemlig de investeringene vi kan gjøre gjennom vårt oljefond i de fattigste landene.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [10:50:39]: Jeg er enig i at det er viktig å sørge for å gjennomføre investeringer i de fattigste landene, og derfor øker vi bl.a. Norfunds investeringer med over 1 mrd. kr per år, slik at vi samlet har over 11 mrd. kr å investere i årene som kommer.

På området som gjelder handel, er det riktige å si at vår regjering to ganger i løpet av de årene vi har sittet i regjering, har sørget for å styrke vilkårene for de fattigste landene ved å importere matvarer og annet – vi har bl.a. nulltoll for en god del av de fattigste landene. Jeg mener at målsettingen for handelspolitikken må være å sørge for å vri den halvparten av maten vår som vi importerer – og annet som vi importerer – fra de rikeste landene, som EU, over til en del av de fattigere landene.

Så vil jeg si en ting til som er helt avgjørende: Det er ikke riktig at man må ha vekst, og så kan man tenke på fordeling etterpå. Hvis man ikke tenker på fordeling først, vil man sørge for at veksten som kommer, blir ujevnt fordelt. Det viser all erfaring internasjonalt.

Presidenten: Det gis anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:51:58]: Det er interessant å høre SV beskyldte Fremskrittspartiet for å svikte. Jeg for min del vil si at det er SV som svikter. I går kom nemlig en rapport om at andelen barn som lever under EUs fattigdomsgrense i Norge, har økt fra 70 000 til 100 000 på ti år – til tross for Soria Moria-erklæringer. Jeg vil simpelthen spørre statsråden om han tror at regjeringen kan eksportere og lære bort fordelingspolitikk og fattigdomsbekjempelse til utviklingsland når den til de grader har sviktet i Norge.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [10:52:43]: Om det er det to ting å si.

Det er slik at inntektsforskjellene mellom rike og fattige i Norge er blitt mindre i løpet av den tiden vi har sittet i regjering. Fra 1989 og fram til den rød-grønne regjeringen overtok i 2005 økte forskjellene kontinuerlig – forskjellene økte. Fremskrittspartiet var selv med på å gi de største skattelettene til de rikeste i den perioden gjennom å fjerne skatten på aksjeutbytte – høyresiden var med på å slette den. Dette må Karin S. Woldseth være klar over og faktisk ta ansvar for.

Når det gjelder det vi gjør internasjonalt, er det faktisk slik at det er veldig mange som ser til Norge. Folk kommer til oss og spør: Hvordan klarer dere å oppretthol-

de både det å ha en god fordelingspolitikk og det å skape vekst over tid? I en tid da resten av Europa sliter med brukket rygg, ser vi at Norge klarer å ha den laveste arbeidsløsheten i hele verden. Det er faktisk slik at norske bistandspenger har bidratt til at vi har klart å halvere antallet barn som dør i verden. Dette er resultater som Fremskrittspartiet altså ikke ønsker å bruke så mye penger på i tiden som kommer.

Presidenten: Peter Skovholt Gitmark – til oppfølgings-spørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:54:03]: Høyre har to hovedmål for utviklingspolitikken, det ene er realisering av menneskerettigheter og demokrati, og det andre er varig ut av fattigdom.

Problemet med fordelingsdiskusjonen er at ved å fordele uten vekst omfordeler man fattigdom. Vi trenger begge deler, og begge deler samtidig. De to viktigste virkemidlene vi har for å bidra til økonomisk vekst, er handel og investeringer. Det skaper arbeidsplasser, og det er kanskje det aller fremste virkemiddelet også for å omfordele.

Hvis en ser på de virkemidlene vi har for å bidra til investeringer fra norsk side, er det Norfund, Statens pensjonsfond utland og private investorer. Mitt spørsmål til statsråden er: Når man vet at f.eks. Norfund får om lag 10 pst. avkastning på sin portefølje, hvorfor er ikke Statens pensjonsfond utland mer opptatt av å investere i utviklingsland? Og hva vil statsråden gjøre for å bidra til at det kommer flere norske investeringer i utviklingsland?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [10:55:05]: Jeg er opptatt av investeringer i utviklingsland. Jeg tror at investeringer i utviklingsland både i infrastruktur og utdannings-systemer, all form for investering, er av det positive for å skape utvikling. Derfor dreier vi også mer penger over til Norfund. Vi har mer enn doblet de årlige avsetningene. Jeg er positiv til all form for dreining av Statens pensjonsfond utland som går i retning av mer investeringer i utviklingsland.

Men høyresiden tar grunnleggende feil når de tror at investeringer og vekst i seg selv skaper bedre fordeling og reduserer fattigdom. Tvert imot sier Kofi Annan, som bl.a. leder det som heter Africa Progress Panel, at det har vært stor utvikling i en rekke afrikanske land. Men uten ordentlig fordelingspolitikk klarer man ikke å avskaffe fattigdom. Det er her høyresiden tar feil når de sier at det er bare de fattigste landene i Afrika man skal investere og bruke bistandspenger i, som de framla i dokumentet som kom fra Høyre i utviklingspolitikken. Det er nettopp gjennom å føre en politikk i de landene der det faktisk finnes utvikling og vekst å fordele, man kan klare å avskaffe den. 70 pst. av verdens fattigste bor i mellominntektsland.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til siste oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:56:22]: Jeg har tenkt å følge opp det som faktisk er spørsmålet. Jeg skjønner at

statsråden synes det er artig å drive et slags generaloppgjør med den såkalte høyresiden om bistands- og utviklingspolitikk, men det var faktisk ikke det som var spørsmålet.

Spørsmålet er – som jeg må gjenta, skjønner jeg – hvorfor regjeringen ikke kommer tilbake til Stortinget med et investeringsprogram fra Statens pensjonsfond utland for investeringer i de fattigste landene. Regjeringen har selv sagt to ganger på rad at dette vil man utrede. Men det statsråden nå indirekte svarer, ved å sno seg unna, betyr vel egentlig at dette er et forlatt standpunkt fra denne regjeringen, og at dette er noe en ny regjering eventuelt må ta fatt på. Hva skjedde med stortingsrepresentant Holmås da han ble statsråd?

Presidenten: Presidenten må gjøre oppmerksom på at Statens pensjonsfond utland konstitusjonelt ligger under finansministerens saksområde, og at spørsmålet derfor kan være noe på siden av den herværende statsråds konstitusjonelle ansvar. Men i den grad statsråden kan finne en anledning til å tolke noe innenfor sitt saksområde, skal han selvfølgelig få anledning til å svare.

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [10:57:44]: Det vet også representanten Hans Olav Syversen utmerket godt når han stiller det spørsmålet til meg. Jeg sa også i mitt svar at jeg er positiv til at vi dreier mer av investeringen i Statens pensjonsfond utland over til utviklingsland. Men jeg vil også si at når det gjelder det jeg har ansvar for, som er Norfund og investeringene som går til utviklingsland, har vi hatt en markant økning – der har vi mer enn doblet investeringene fra den tiden da Hans Olav Syversens parti satt i regjering. Det har vært mulig på grunn av at vi har klart å doble investeringene over utviklingsbudsjettet fra 2004 fram til 2013. Dette gir rom for mer investeringer. Jeg kan si at når det gjelder bl.a. det som går på investeringer i energi, som FNs generalsekretær Ban Ki-moon har satt opp som helt avgjørende å klare å få til, hvis man skal klare å sørge for å få 1,3 milliarder mennesker som lever uten strøm i dag, til å komme seg ut av fattigdom, har vi økt det til et rekordhøyt beløp på 2 mrd. kr i år.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål fra representanten Peter Skovholt Gitmark.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:59:02]: «Vi ønsker å anerkjenne organisasjoner som klarer å gjøre en god jobb,» sa statsråd Holmås til Aftenposten.

Det er jeg helt enig i, det er et godt sitat. Det er viktig at det signaliseres et prinsipp som Høyre har etterspurt i mange år, at vi skal evaluere alle organisasjoner vi gir penger til, ut fra våre utviklingsmålsettinger og ut fra deres interneffekt og effektmål. Det må bety at man skal prioritere deretter, prioriteringer betyr penger, og prioriteringer betyr signaleffekter. Ut fra budsjettet som ligger nå, er det noen forunderlige signaleffekter og prioriteringer.

Det er et kutt til UNICEF til jenters utdanning, når man da vet at Storbritannia som evaluerer bl.a. UNICEF, har rangert dem som «very good» og økt støtten. Sverige ran-

ger UNICEF høyt, og på Utenriksdepartementets eget faktaark står det:

«I forhold til FNs Tusenårsmål, er Unicef en av Norges viktigste partnere. Dette gjelder særlig mål 2 og 3 (utdanning og likestilling) samt mål 4 og 5 (barn- og mødrehelse).»

Det står også at

«Norge forventer at Unicef fortsetter å være banebrytende».

Når det gjelder en organisasjon som får økning – ILO – rangerer Storbritannia den som «poor», og i Utenriksdepartementets eget faktaark står det:

«Det er etter Norges syn behov for å omstrukturere, forbedre og forenkle styrings-, budsjetterings- og rapporteringsprosesser i ILO. (...) ILOs rapportering og evaluering er til dels for omfattende til å være effektive styrings- og ettersynsverktøy for medlemmene. Organisasjonen kan oppleves som tungrodd og uoversiktlig.»

Hvorfor gjør statsråden dette når en da skal bruke – som vi er helt enige om – evaluering ... (presidenten klubber)

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [11:01:14]: Jeg er veldig glad for tilslutning til prinsippet som jeg har satt opp som et av mine viktigste, nemlig at vi skal gi mindre av den bistanden som ikke funker, og mer av den bistanden som funker. Så mener jeg at det gir grunnlag for å sørge for å øke bistandsbudsjettene i årene som kommer, mens jeg ser at Høyre uttaler at de bare vil kutte der de mener det ikke funker, og bruke pengene på skattelette til de rikeste i Norge istedenfor. Det mener jeg er dypt usolidarisk og en politikk jeg ikke er enig i. Jeg ønsker istedenfor at vi fra regjeringens side skal flytte penger fra de stedene som vi mener har potensial for å bli bedre, over til de stedene som vi mener funker godt.

UNICEF er en av våre viktigste samarbeidspartnere, men vi har gjennom flere år gitt beskjed om at vi mener at de ikke er gode nok til å rapportere på resultater. Vi mener at de ikke er gode nok til å sørge for å drive på en effektiv måte. De 50 mill. kr som vi har kuttet i støtten til UNICEF, har vi istedenfor flyttet over til Det globale partnerskapet for utdanning, sånn at akkurat like mye penger kommer til å fortsette å gå gjennom de multilaterale eller internasjonale organisasjonene til utdanningsopplegg. Det mener jeg er viktig, og en del av de pengene vil jo da komme til å gå til en del sårbare stater, for vi ser at nesten halvparten av de ungene som ikke får utdanning, bor i sårbare stater – det er land med krig og konflikt, eller land med borgerkrig.

Derfor styrker vi også utdanningsbistanden i neste års budsjett og setter av flere millioner kroner – 75 nye millioner kroner – til sivilsamfunnsorganisasjoner som driver i land der det er vanskelig å nå ut for de internasjonale organisasjonene, men der du istedenfor kan klare å få gitt utdanning til flere. Vi mener at det å sørge for utdanning og grunnutdanning til folk er viktig, så vi vil gjøre mer av det som funker.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:03:14]: Jeg er glad for at vi kan være enige om prinsippet, men hvis vi har et

prinsipp som ligger til grunn, må man jo gjøre noe med det. Og da er jo hele tanken bak at det stilles krav, at man evaluerer ut fra de kravene som stilles, ut fra våre målsettinger, og at man vrir støtten deretter. Det er helt uforståelig for meg at man ender opp med å øke bevilgningene til f.eks. ILO, all den tid man reduserer når det gjelder UNICEF.

Dette er en del av regjeringens kroniske nedprioritering av utdanning, dessverre. Vi ser at utdanning får mindre penger fra regjeringen, vel å merke er årets budsjett her et unntak, men totalsummen er en nedgang og ikke en økning, som statsråden også må erkjenne.

Da er det for meg ganske enkelt å spørre: Hvis UNICEF skal få mindre penger basert på det statsråden sier om at det er vanskelig på evalueringssiden, vanskelig på rapporteringssiden, hvorfor, ut fra de samme målsettingene, får ILO mer penger, all den tid man er helt enig i Utenriksdepartementets egne rapporter, at en da gjør en dårlig jobb?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [11:04:20]: Det er to ting her. Jeg ser frem til den brede debatten som vi skal ha i FN-meldingen om prioritering mellom organisasjoner. Der ligger klart kriteriene til grunn. Hvis Høyre har lyst til å fremme noen andre kriterier enn det vi ønsker for omfordeling mellom organisasjoner, ser jeg fram til en debatt om det. Det er første gang vi legger den typen kriterier til grunn, og vi mener at systematisk å gjennomgå de organisasjonene som vi bruker bistandspengene våre på, kommer vi til å tydeliggjøre i årets budsjett gjennom omprioriteringer, og som vi kommer til å gjøre tydeligere i budsjettene i årene som kommer. Vi har nemlig tenkt å vinne valget og bli sittende i mange år.

Når det gjelder utdanning, vil jeg si at sist gang jeg var i spontanspørretimen ble jeg spurt om akkurat utdanning, om vi var interessert, og om vi mente det var viktig å øke støtten til utdanning. Vi er altså verdens sjette største bidragsyter til grunnutdanning på tross av at vi bare er fem millioner mennesker. Vi er den største bidragsyteren til UNICEFs fond for likeverdig utdanning til gutter og jenter, og vi kommer til å fortsette med det i årene som kommer.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [11:05:33]: Statsråden har anskueliggjort her i dag at regjeringens internasjonale rapporter legges bort i fjernarkivet. Statsråden velger heller å snakke om omfordeling. Han snakker om skattelette til de rikeste i Norge. Jeg skulle ha likt at statsråden heller hadde tatt et oppgjør med noen av verdens rikeste menn som har milliardformuer skjult i skatteparadis i utlandet. Faktum er at Eidsvoll Holmås' ideologiske hjerte som varmt banker for omfordeling, har en omvendt profil når det gjelder bistandspenger – 30,5 milliarder kr fra Norge som hentes fra læreres lønn, fra sykepleieres lønn, skal i utgangspunktet brukes der avkastningen/virkningen er best. Hvorfor er det da slik at man etter rapporters dokumentasjon heller

velger å gyve løs på UNICEF, gå løs på barns utdanning, og flytte penger fra der de virker best, til der de virker dårligst?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [11:06:37]: Det virker som om representanten Ivar Kristiansen trenger en liten leseveiledning til statsbudsjettet. Vi tar altså 50 mill. kr og flytter fra UNICEF og over til Det globale partnerskapet for utdanning. Det er en nøyaktig like stor sum fordi vi mener at Det globale partnerskapet for utdanning, som også Høyre tidligere har vært positive til, fungerer mer effektivt enn det UNICEF gjør.

Når det gjelder omfordeling, er det klart at det blir mindre penger til å drive omfordeling i verden hvis en skal bruke penger på skattelette til å fjerne formuesskatten, og jeg ser jo at det er hovedbegrunnelsen for hvorfor Høyre ønsker å bidra til å kutte i internasjonal solidaritet, som er bistandspenger.

Så er jeg helt enig med representanten Kristiansen i én ting: Det er utrolig viktig å bidra til å bekjempe skatteparadis – ekstremt viktig. Der har vår regjering satt inn en særlig innsats. Vi sørger nå for og sier klart fra at vi innfører land-til-land-rapportering fra regjeringens side i Norge, uavhengig av om EU kommer på plass med den type regelverk innen 2014. Vi jobber systematisk for åpenhet i land. Det funker.

Presidenten: Morten Høglund – til oppfølgings-spørsmål.

Morten Høglund (FrP) [11:07:56]: Det er bra at regjeringen går igjennom mottakere av norsk bistand og kontrollerer for å få frem effektivitet. Norske frivillige organisasjoner opplever at de blir sjekket grundig, og slik skal det være.

Så kom det frem under budsjettthøringen som komiteen hadde, at enkelte organisasjoner påpeker at den måten som de blir håndtert på ved f.eks. avdekking av korrupsjon eller misbruk, er langt strengere enn når tilsvarende skjer i en FN-organisasjon.

Er det en praksis som statsråden er tilfreds med, og vil i så tilfelle statsråden jobbe for at det blir lik praksis, at vi behandler korrupsjon og misbruk likt, enten det skjer i den ene eller andre kanal for norsk bistand?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [11:08:54]: Det er et godt spørsmål fra representanten Høglund, for jeg tenker at det er viktig å slå fast at vi fra norsk side, og det oppfatter jeg at det er bred enighet om, har en nulltoleransopolitikk overfor korrupsjon, og at vi hele tiden er i dialog om hvordan vi kan klare å fremme den politikken. I Norge har det gjort at vi fra den rød-grønne regjeringens side har innført nye strenge kontrollrutiner, også standardiserte rutiner, ved alle ambassadene våre. Vi har opprettet en sentral kontrollenhet som fører bedre tilsyn, og som nå kjører saker. Vi har full åpenhet rundt dette, og på vegne av regjeringen skal jeg legge fram en ny åbenhetsrapport som vil gå igjennom alt arbeidet vi gjør mot korrupsjon.

Så er det etter min oppfatning en viktig forskjell, og som vi godt kan diskutere videre. Det er en viktig forskjell mellom FN-organisasjoner og de organisasjonene som vi har, det er at de FN-organisasjonene der vi sitter i styrene, krever den samme typen åpenhet i organisasjonene for at de skal gjøre den jobben med å få tilbake penger som misbrukes. Der gjør vi jobben i organisasjonene istedenfor når det gjelder organisasjoner der vi ikke sitter i styrene.

Presidenten: Borghild Tenden – til dagens siste oppfølgings spørsmål.

Borghild Tenden (V) [11:10:08]: Statsråden nevnte selv UNESCO. Vi får rapportert at situasjonen i UNESCO er verre enn noen gang, mye på grunn av USAs manglende bevilgninger i og med at Palestina kom inn, som statsråden helt sikkert kjenner til. I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2013 kommer Venstre til å foreslå at Norge øker sin støtte til UNESCO, for på den måten å holde hjulene i gang. Vil statsråden støtte dette?

Statsråd Heikki Eidsvoll Holmås [11:10:41]: Jeg er veldig klar over situasjonen i UNESCO, for det er ikke noen tvil om at etter at Norge bl.a. stemte for at Palestina skulle opptas som medlem i UNESCO, har amerikanerne på etter min oppfatning helt rabiatt vis bestemt seg for å kutte all støtte til den organisasjonen, som gjør et viktig arbeid internasjonalt for kunnskap, kultur og for hele det området som vi også oppfatter som viktig. I de gjennomgangene som vi gjør av de organisasjonene, har vi en god del påtegninger og en ting som vi mener at UNESCO bør gjøre bedre for å bli mer effektiv. Vi mener at en av de tingene som kan gjøres nå i forbindelse med organisasjonen, er at man er nødt til å se igjennom hvor man skal spare i UNESCO. Men vi har i våre budsjetter rom for å vurdere å gi mer penger til UNESCO når det gjelder de programmene og de oppleggene som vi mener er bra.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:11:45]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen. De foreslåtte endringene foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 9, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:11:58]: Jeg har følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«Sist helg var det svært mange hendelser som politiet i Salten ikke responderte på. At folk skal oppleve utrygghet og manglende bistand fra politiet er et sykdomstegn. Det bør fokuseres mer på hva som aksepteres, og hva som ikke skal aksepteres.

Er statsråden fornøyd med innsatsen politiet i Salten gjorde sist helg, eller ser statsråden behov for endringer slik at politiet kan styrkes?»

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Grete Faremo [11:12:26]: Først vil jeg på generelt grunnlag si meg svært fornøyd med den innsatsen som de mange politiansatte gjør både dag og natt. Når det gjelder den situasjonen det vises til i spørsmålet, har dette vært forelagt politimesteren i Salten. Politimesteren har gitt Politidirektoratet følgende orientering:

Natt til søndag 28. oktober 2012 var preget av mange berusede personer i Bodø sentrum, noe som etter hvert utviklet seg til mange ordensforstyrrelser, truende adferd, slåssing m.m. Samtlige patruljer var beskjeftiget med å ordne opp i hendelsene i Bodø sentrum.

Kvelden 27. til 28. oktober 2012 var to operasjonsledere og én arrestforvarer på vakt. Arrestforvareren ble tidvis brukt til å svare på telefoner fra publikum. Bemanningen var redusert den aktuelle natten. Tre operative vaktlag var på jobb i kjernetiden fra kl. 23 til kl. 04, noe som regnes som minimumsbemanning i helgene om natten.

Av de 80 oppdragene som ble registrert i journalen, ble ca. 40 gitt prioritet etter vurdering av alvorlighetsgrad. Politiet prioriterte i stor grad å være mest mulig til stede i sentrum for å forebygge ordensforstyrrelser og vold. Mengden av innkomne oppdrag førte etter hvert til at operasjonssentralen ble sterkt belastet og fikk vanskeligheter med å besvare alle henvendelsene.

Politimesteren opplyser at patruljebistand fra Region Indre var opptatt med mange til dels alvorlige oppdrag, slik at den ikke hadde kapasitet til å bistå. Den aktive patruljen i Region Ytre ble av beredskapsmessige hensyn værende i sin egen region, da regionen ligger ca. to timer unna Bodø.

Politiets bistand, tilgjengelighet og responstid vil være sentrale tema i den kommende stortingsmeldingen om oppfølging av 22. juli-kommisjonen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:14:29]: Takk for svaret. Først og fremst skal jeg gi honnør til politifolk som gjør en fantastisk jobb rundt om i det ganske land, men utfordringen er jo essensen i svaret statsråden gir meg nå. Hun sier at man hadde redusert bemanning, man hadde minimumsbemanning, man hadde patruljer man vurderte å kalle inn, men av hensyn til situasjonen kan man ikke gjøre det, for da svekker man beredskapen et annet sted.

Dette er etter mitt skjønn helt klart et sykdomstegn på virkelighetsforståelsen av de utfordringene norsk politi står overfor. Hvis statsråden leder oppmerksomheten henimot § 2 i politiloven, er essensen i § 2 i politiloven å forhindre, forebygge og oppklare kriminalitet. Da kan man ikke, med all mulig respekt, kjøre på en minimumsbemanning og på redusert bemanning. Eller er det slik at noen har mer krav på hjelp enn andre? Hvor på skatteseddelen til folk som betaler for fellesgoder, slik som politihjelp, står det?

Statsråd Grete Faremo [11:15:33]: Jeg har gitt en beskrivelse av situasjonen den aktuelle natten, hvor det dessverre var redusert bemanning på vakt. Det ligger til den lokale politimester å sikre både en hensiktsmessig innretning av tjenesten og at beredskap er ivaretatt. Utfordringene var mange. Etter det jeg har fått opplyst, ble også de aktuelle oppdragene, som ble adressert etter prioritet, ivaretatt på en god måte, men slik situasjonen er beskrevet, er dette utfordringer som det er naturlig også å se i bredere sammenheng, ikke bare konkretisert til Salten. Noe økte ressurser er allerede kommet til distriktet inneværende år, og med det budsjettet som er lagt fram for neste år, vil det ligge rom for økning også neste år.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:16:38]: Med all mulig respekt, det hadde vært fristende å utfordre statsråden på om hun har lest kommentaren til Arne Johannessen i dag fra Politiets Fellesforbund, som ikke er spesielt imponert over neste års budsjett. Så sier statsråden – og det er vel en parallell til det man har sagt når det gjelder 22. juli-kommisjonen – at her er det politimesterens ansvar å bruke budsjettet sitt på en god og fornuftig måte. Men det er vel et faktum at selv politimesteren i Salten, hr. Heir, har å forholde seg til de rammene han blir gitt av statsrådens departement, av de økonomiske rammene som blir gitt av statsrådens departement. Eller er det slik at han i fri dressur kan gjøre det han synes er lurt? Faktum er at slik er ikke virkeligheten. Da vil mitt spørsmål til statsråden være følgende: I hvor stor grad har statsråden og regjeringen ansvar for den virkeligheten som politimesterne i Salten, i Telemark og i Gudbrandsdalen står overfor? Er det deres problem, eller er det syvende og sist et ansvar som ligger hos statsråden?

Statsråd Grete Faremo [11:17:41]: De årlige budsjettene til politi- og lensmannsetaten har økt over år, og etter det jeg husker, var det slik at Arne Johannessen ga uttrykk for at han var fornøyd med det budsjettet som var framlagt for noe tid tilbake. Men jeg registrerte også at han nå, på landsmøte med sine egne medlemmer, har vært noe mer reservert. Det er selvsagt slik at de økonomiske rammene er bindende, og at det tilligger en politimester likevel å prioritere innen de gitte rammer. Vi går igjennom, selvsagt også i lys av rapporten fra 22. juli-kommisjonen, hvordan vi kan tenke annerledes med tanke både på bedre responstid og på å utnytte ressursene lokalt om mulig på en enda bedre måte.

Spørsmål 2

Bård Hoksrud (FrP) [11:18:54]: «Telemark politidistrikt har utviklet en egen modell for bedre UEH-beredskap ved kriser og i skarpe situasjoner. Til tross for at prislappen kun er 2,5 mill. kr har Telemark fått nei fra Politidirektoratet. Det er fortsatt lenge til eventuelle forbedringer i beredskapen blir implementert hvis man skal vente på resultatreformen og den andre meldingen etter 22. juli.

Vil statsråden foreta seg noe for å bidra til at slike gode og billige løsninger som i Telemark lar seg implementere inntil andre nasjonale løsninger kommer?»

Statsråd Grete Faremo [11:19:31]: Jeg vil understreke det ansvaret politimesteren har for å organisere en tilfredsstillende beredskap i eget distrikt, også å prioritere sine ressurser på best mulig måte, ut fra lokale behov.

Henvendelsen vedrørende UEH-beredskap i Telemark politidistrikt har vært forelagt Politidirektoratet. I sitt svar understreker Politidirektoratet viktigheten av at lokale beredskapstiltak, slik det vises til fra Telemark politidistrikt, inngår i en helhetlig nasjonal og lokal plan for hvordan politiets beredskap skal være i framtiden.

Jeg er enig i at det er av stor betydning at det nasjonale og det lokale beredskapsnivå ses i sammenheng, og det vises i den forbindelse også til 22. juli-kommisjonens rapport og anbefalinger.

Det er siden 22. juli i fjor arbeidet med å øke beredskapen i politiet ved større hendelser, og en rekke tiltak er gjennomført. Det er økt helikopterberedskap, det er styrket kapasitet på operasjonssentralene, og det er også en funksjonell forbedring av dagens system for riksalarm – for å nevne noe. Videre arbeides det med å iverksette 22. juli-kommisjonens konkrete forbedringspunkter og tiltak knyttet både til politiets beredskapsnivå, kapasitet og kompetanse mv.

Politidirektoratet har også selv igangsatt et eget endringsprogram og med en ansatt programdirektør som skal følge opp dette. Arbeidet vil bl.a. basere seg på innhentet kunnskap og erfaringer, på gjennomførte evalueringer og de funn gjennomganger av risiko- og sårbarhetsanalyse har gitt. Beredskapen i politiet, organisering og modeller for bl.a. bedre UEH-beredskap er områder som må avklares.

Jeg kommer tilbake til Stortinget med resultater av dette arbeidet i den varslede stortingsmeldingen om oppfølging av 22. juli-kommisjonens rapport.

Bård Hoksrud (FrP) [11:21:33]: Jeg registrerer at justisministeren nok en gang skyver ansvaret for beredskapen over på politimestrene. I Telemark har man nå færre operative politifolk ute til å gjøre jobben enn det man hadde i 2009. Politifolk sier rett ut at vi har en dårligere beredskap nå enn det man hadde i fylket før 22. juli.

Så opplever jeg at statsråden sier at dette skal vi komme tilbake til. Vi har ikke tid til å komme tilbake til noe. Det skjer ting hver eneste dag 365 dager i året. Man er avhengig av å ha en skikkelig beredskap. Det er det dette handler om, og det er det jeg utfordrer justisministeren på. Mener justisministeren at det er greit at man ikke kan ha de beste

folkene til 2,5 mill. kr i et fylke? Vi vet at Trondheim har innført det, vi vet at andre ønsker å få på plass en beredskapsordning. Men vi har altså en justisminister som hele tiden skyver problemene og utfordringene foran seg og sier man kommer tilbake til Stortinget senere.

Statsråd Grete Faremo [11:22:40]: Jeg mener det er helt avgjørende at vi diskuterer hvordan vi kan bli best mulig med de pengene vi har, og ikke hvordan vi kan bli bedre med de pengene vi ikke har. Og det er helt sentralt å diskutere hvordan organisere beredskapen lokalt. Det er den lokale politimesteren som vet best hvordan ivareta sitt ansvar og også ansvaret for å prioritere, og gjerne prioritere om dersom det er oppgaver som skal prioriteres opp.

Noe av det viktigste budskapet fra 22. juli-kommisjonen var historien om ressursene som ikke fant hverandre, og hvordan vi må utfordre hverandre på spørsmål om lederskap, holdninger, kultur og samhandling. Dette må vi komme tilbake til i en bredere sammenheng, og som jeg har varslet regjeringen vil gjøre i den kommende meldingen.

Bård Hoksrud (FrP) [11:23:42]: Jeg hører at justisministeren sier at politimestrene må disponere de ressursene man har, så godt man kan, og det er jeg overbevist om at landets politimestre gjør. Men politimesteren i Telemark har sagt at dette er et viktig bidrag til beredskapen og ønsker å få dette på plass.

Det er ikke sånn som justisministeren mange ganger i debatter med meg og andre i denne sal har sagt, at det har kommet så mye mer penger til politiet. Det er ikke den hverdagen de opplever som er ute i operativ tjeneste.

Det som er hele poenget med å ha en beredskapsordning, er å ha de beste folkene tilgjengelig når det skjer katastrofer, når man trenger folk til skarpe oppdrag og andre ting, og ikke måtte vente på at de kanskje kommer fra Oslo eller andre steder. Det vil ta for lang tid. Man trenger å ha folk disponible 365 dager i året, sånn at de kan rykke ut når man trenger det, og det handler om liv og helse. Jeg håper derfor at justisministeren vil se på dette og få på plass en ordning nå, og ikke vente til hun kommer tilbake til Stortinget med rapporten – for tryggheten og sikkerheten til folk i Telemark og resten av landet.

Statsråd Grete Faremo [11:24:52]: Det er et ugjendrikelig faktum at politi- og lensmannsetaten i den perioden denne regjeringen har sittet, har fått økt sine ressurser med mellom 50 og 60 pst. Det er også like viktig å slå fast at det er svært mange i politi- og lensmannsetaten som besitter svært god kompetanse også innenfor den spisse delen av ansvarsområdet som vi nå snakker om, og at vi dermed må ta noen av disse utfordringene mer grunnleggende. Vi har også fått anvist gode forslag til løsninger fra Gjerv-kommisjonen. Det er derfor jeg i denne spesielle situasjonen utfordrer den lokale politimester på organisering og prioritering innenfor de gitte rammene, men vil komme bredere tilbake til spørsmålet i den bebudede meldingen. Dette er en kompetanse som selvsagt både skal øves og samtrenes distriktene imellom på en bedre måte, om mulig, enn i dag.

Spørsmål 3

Fra representanten Gunnar Gundersen til finansministeren:

«Tidligere sentralbanksjef Gjedrem benyttet mange anledninger til å peke på økt boligskatt som et virkemiddel for å få ned boligprisene. Denne uken har samfunnsøkonomen hevdet at redusert formuesskatt generelt vil virke dempende på boligprisene. Økt boligskatt og redusert formuesskatt synes å kunne få samme effekt, skal en tro disse økonomene. Alle peker imidlertid på at skatt påvirker investeringsbeslutningene.

Mener statsråden at folks investeringer påvirkes av formuesskatten, og ser han noen betenkeligheter i det?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 4

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:26:18]: Mitt spørsmål er:

«Hvilket faglig belegg har regjeringen for å kutte budsjettposten for behandlingsreiser til utlandet med 25 pst. for 2013, når vi vet at kun 20 pst. av revmatikerne kan nyttiggjøre seg av biologiske medisiner, at det for polio ikke har kommet nye medisiner som kan erstatte effekten av et behandlingsopplegg i utlandet, og at barn og unge med atopisk eksem, astma og/eller andre lungesykdommer ikke har andre alternativer med like god og ufarlig langtidseffekt, noe som rammer dem ekstra sterkt?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:27:01]: Jeg vil først si at jeg tror vi alle er opptatt av å gi de pasientene representanten her nevner, et best mulig tilbud. Det er en uttatt gruppe som har store personlige belastninger og smerter, og som vi skal ha høy prioritet rundt. Så kjenner også representanten til at denne saken er til komitébehandling i Stortinget med budsjettet, og Stortinget vil behandle den på normal måte i forbindelse med statsbudsjettet. Vi har lyttet til enkeltpersoner og til pasientenes organisasjoner i løpet av disse ukene, og det har vært nyttig. Vi har fått illustrasjoner på hvordan reisene virker, og hvilken betydning det har for dem som trenger hjelpen. På den bakgrunn vil jeg her i dag også bare si at de rød-grønne partiene på Stortinget i samråd med meg har funnet å kunne øke denne ordningen med de 25 mill. kr det har vært snakk om, utover regjeringens opprinnelige forslag. Og så er det da opp til Stortinget å ta stilling til denne saken. Men jeg håper dette kan gi pasientgruppen trygghet, og at det kan sende klare signaler om det.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet, vil jeg legge vekt på at ordningen med behandlingsreiser er et supplement til behandling i Norge. Den kom i gang, som mange vil vite, på siste halvdel av 1970-tallet, og var i starten begrunnet med at pasienter med revmatisk sykdom trengte et tilbud til erstatning for manglende sykehusstilbud til denne gruppen i Norge. Personer med revmatisk sykdom er fortsatt den dominerende pasientgruppen i ordningen,

som etter hvert har blitt utvidet med flere pasientgrupper. Det kan ikke herske tvil om at vi har fått til store fremskritt innen behandling av revmatisk sykdom i Norge de siste årene. Det er en kostbar satsing. Bare bruk av nye legemidler beløper seg til 1,6 mrd. kr årlig, men jeg tror alle vil være enige om at det har vært verdt den innsatsen, og at veksten i helsevesenets kostnader også har gått til disse formålene. Både ny diagnostikk og nye moderne legemidler har endret livet til mange revmatikere. Det er bra. I det anerkjente tidsskriftet *The Lancet* ble det i 2010 omtalt at de såkalt biologiske legemidlene har gitt

«en terapeutisk revolusjon og transformert utsiktene for pasienter med revmatoid artritt».

I vårt forslag til statsbudsjett foreslår vi å øke den totale sykehusaktiviteten i Norge med i underkant av 2 mrd. kr. Det er den største budsjetterte aktivitetsveksten noensinne. Økningen vil, håper jeg, også komme mange av pasientene i målgruppen for behandlingsreiser til gode. Men uavhengig av størrelsen på bevilgningen til behandlingsreiser er det viktig å velge ut de pasientene som ut fra gjeldende medisinsk kunnskap har et best mulig forventet utbytte av et slikt opphold. Nå kan vi, om det forslaget vi har til behandling blir vedtatt, kunne opprettholde tilbudet, som det aldri var meningen å ta helt bort, men en viss reduksjon er nå utjevnet. Og så vil jeg si at vi venter på en interessant vurdering fra Rådet for kvalitet og prioritering når de behandler disse reisene under ett i sitt møte 11. februar 2013. Da får vi de beste anbefalinger angående ordningen, og så får vi eventuelt diskutere hvordan vi innretter den etter denne vurderingen.

Presidenten: Presidenten er genuint i tvil om dette spørsmålet burde vært sluppet gjennom fordi saken ligger til behandling i helsekomiteen. Siden det har gått igjennom systemet, får vi bare fortsette. Hjemdal, vær så god.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:30:15]: Takk, president, og via presidenten må jeg få lov til å takke statsråden og regjeringspartiene, som har snudd når det gjelder kuttet på behandlingsreiser. Det var en klok beslutning og en rett beslutning.

Statsråden sier at man har lyttet, og at det har vært nyttig informasjon som har kommet fram. Ja, det er ofte lurt å lytte til dem som har skoen på, for de kjenner hvor den trykker. Det gjorde Kristelig Folkeparti før budsjettet kom, og det har vi gjort i ettertid. Det er glade revmatikere som står utenfor Stortingets bygning i dag.

Når vi nå har lyttet, vet vi at det også er andre grupper som vil ha god nytte av behandlingsreiser, f.eks. mennesker med MS. Det viser de fagrapportene som departementet har pålagt MS-forbundet å utarbeide.

Mitt spørsmål er: Kan statsråden åpne opp for at nye pasientgrupper tas inn i behandlingsreiser til utlandet?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:31:17]: Det vil ikke jeg på stående fot utelukke. Det gjør inntrykk på meg å høre hvordan revmatikere kan ha glede av disse behandlingsreisene. Det jeg tror vi skal være veldig opptatt av, er at vi tenker veldig grundig gjennom konsekvensene av

å utvide denne ordningen, ved å vurdere veldig nøyaktig hvilke behov som kan ivaretas ved en behandlingsreise, slik at vi sørger for at den ordningen er mest mulig treffsikker – at de som har behovene, er de som blir prioritert. Slik er det jo i vårt samfunn, at ny kunnskap gir nye muligheter til å innrette både behandling ved sykehus og behandling ved denne typen reiser. Så jeg vil ikke her utelukke det. I første omgang er jeg vel opptatt av å sørge for at de som har sett fram til et tilbud i 2013, nå kan gjøre det med den nødvendige grad av trygghet.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:32:06]: Takk for svaret.

Jeg er glad for at statsråden ikke utelukker at MS-pasienter kan komme inn i ordningen, og sier at man må lytte til de erfaringene.

Dette er en sak som har engasjert mange. Det er mange kronikere som også er bekymret for framtiden – ikke bare for 2013, men også framover. Man får jo ikke behandlingsreise hvert år – kanskje annethvert år – og dette er i et stort behandlingsløp.

Mitt siste spørsmål til statsråden gjelder framtiden. Vi vet at dette skal opp i prioriteringsrådet 11. februar, på bakgrunn av rapporten som departementet selv har bestilt gjennom SINTEF. Kan likevel statsråden si noe om framtiden når det gjelder tilbudet om behandlingsreiser – om dette vil bestå som et supplement, men et viktig supplement, for våre kronikere?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:33:03]: Jeg tror det ligger i det som vi nå har gjort disse dagene – vi har lyttet, og vi har forsøkt å være så imøtekommende vi kan overfor en gruppe som vi vet har behov – at regjeringen er opptatt av å imøtekomme de behovene, så langt det lar seg gjøre, og nå har vi funnet en god løsning på det, tror jeg. Så der har vi opplegget for 2013.

Jeg står ikke her i dag – i november 2012 – og har en plan for å endre på det i 2014. Men jeg tror det klokt at vi har dette rådet som gir oss vurderinger av effekt og innsats, og som vil komme med en god gjennomtenkning på sitt møte i februar. Så får vi ta den diskusjonen i nær kontakt med pasientorganisasjonene og brukergruppene – før og etter at de har gjort sin vurdering.

Jeg tror dette er et supplement som mange setter pris på, som er viktig for mange, og som det er god grunn til å holde fast ved. Omfang og innretning skal vi gjøre på grunnlag av den kunnskapen vi innhenter.

Spørsmål 5

Elisabeth Aspaker (H) [11:34:12]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Høy strykprosent i matematikk i lærerutdanningen er en alvorlig trussel mot rekruttering og kvaliteten på opplæringen i grunnleggende ferdigheter og undervisningen i et av skolens basisfag. Enda mer urovekkende er det når det er de nye lærerutdanningene som mislykkes med å bringe en stor andel studenter frem til et godt resultat i faget.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å forsikre seg om at lærerutdanningene holder høy kvalitet og kan forsyne skolen med godt kvalifiserte matematikklærere?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:57]: Ja, matematikknivået hos lærerstudentene er for dårlig. Når det er så mange lærerstudenter som stryker, betyr det at vi har en stor utfordring.

Vi vet at mange har svake kunnskaper når de kommer inn på universiteter og høyskoler, og dessverre er resultatene svakere enn forventet også senere i utdanningene. Det er noe som det haster å gjøre noe med.

Jeg er veldig opptatt av at vi skal få gode matematikklærere. Jeg har allerede hatt et møte med Nasjonalt råd for lærerutdanning, for å drøfte de utfordringene vi har. Lærerutdanningsreformen har ført til en positiv utvikling på noen områder, og i tillegg til de langsiktige endringene som er i gang, trenger vi nå tiltak som kan virke raskt. Jeg vil derfor innkalle lærerutdanningene, Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen og studentene til et møte snarest for å drøfte og konkretisere hva som må og kan gjøres.

Jeg ønsker å gi Matematikksenteret og lærerutdanningene i oppdrag å samarbeide om to kurs – ett for studenter og ett for lærerutdannerne. For studenter ønsker jeg intensivkurs som kan løfte deres matematikkkompetanse opp på et tilfredsstillende nivå. Matematikksenteret har hatt suksess med sine tilbud innenfor Ny GIV, og jeg vil be senteret om å foreslå hvordan innholdet i etterutdanningskurs, som de tilbyr ungdomsskolelærere, også kan inngå i grunnutdanningen av nye lærere. Denne problemstillingen vil være utgangspunkt for å utvikle et kurs for lærerutdannerne.

I tillegg vil jeg gi Matematikksenteret og lærerutdanningene i oppdrag å utvikle en test som gir informasjon om studentenes ferdigheter i matematikk når de starter i lærerutdanningen.

Tiltakene vil representere et løft for grunnskolelærerutdanningen, og vil gå parallelt med andre tiltak som allerede er satt i gang i grunnskolen, videregående opplæring og lærerutdanningen for å heve matematikkompetansen blant elever, lærere og i samfunnet for øvrig.

Jeg minner også om at Stortinget har vedtatt å trappe opp finansieringen av grunnskolelærerutdanningene over noen år. Fra 2016 vil den samlede økningen til disse utdanningene være 160 mill. kr årlig. Jeg forutsetter at universitetene og høyskolene bruker disse midlene til aktivt, systematisk og målrettet arbeid for å utvikle og styrke kvaliteten i de nye grunnskolelærerutdanningene.

Jeg vil også be Følgegruppen for ny grunnskolelærerutdanning om å se spesielt på hvordan den enkelte utdanningsinstitusjon skaffer seg oversikt over studentenes kompetansenivå i matematikk, og hvordan de legger opp undervisningen når det gjelder dette.

Til slutt vil jeg understreke at jeg har store forventninger til at styrene ved de enkelte institusjonene som tilbyr grunnskolelærerutdanning, tar tak i de utfordringene utdanningene står overfor, og bidrar til å realisere den kvaliteten på utdanningene som samfunnet trenger.

Elisabeth Aspaker (H) [11:37:49]: Selv om tallene kanskje gjør det ekstra dramatisk, så er det ikke noe nytt at matematikkvaliteten hos lærerstudentene er dårlig. Regjeringen har styrt i snart åtte år, og Høyre har gang på gang advart om at kvaliteten i lærerutdanningen ikke har vært god nok. De nye rammeplanene for den nye lærerutdanningen er fastsatt under denne regjeringen og av det departementet som statsråden nå bestyrer. Det må da samtidig være regjeringens ansvar å sikre at det er kvalitet – bunn-solid kvalitet – i den nye lærerutdanningen.

Jeg hører at statsråden sier at man skal introdusere tilleggs kurs, og man skal gjøre strakstiltak nå, men spørsmålet mitt er: Vil man nå konkret gå inn i rammeplanene – selv om de bare er to år gamle – og se på dem og forsikre seg om at undervisningen i faget matematikk og regning som grunnleggende ferdighet får større plass og oppmerksomhet, og se på om det er nødvendig å tilføre ekstra ressurser til dette viktige faget i skolen?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:38:58]: Dette er lagt opp slik at rammeplanene er på et ganske overordnet nivå – det er jo representanten Aspaker godt kjent med – og så er det utdanningsinstitusjonene som har plikt til å legge opp en innholdsmessig god utdanning. Men jeg går nå mye lenger i å gå inn i hva som er den enkelte institusjons diskusjon og utarbeiding av kvalitet i det opplegget, nettopp fordi vi ikke kan akseptere at lærere har så lavt nivå på sine matematikkunnskaper som det vi nå ser antydninger til.

Det er derfor jeg helt konkret tar disse utgangspunktene: å få til kartlegging av hva studentene faktisk kan når de begynner, og krav og forventninger til institusjonene om at de legger opp matematikkundervisningen slik at man tar utgangspunkt i de eventuelt manglende ferdighetene til studentene.

Med tett samarbeid og dialog med både Matematikksenteret og utdanningsinstitusjonene må vi ta et felles ansvar for å forbedre kunnskapene her.

Elisabeth Aspaker (H) [11:40:10]: Det kan jo ikke her være noen tvil om at det svikter i lærerutdanningen når så mange elever eller studenter stryker.

Men jeg har lyst til å vise til tall jeg har hentet fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste som viser at totalt sett, for alle lærerutdanninger, var det altså våren 2011 12,2 pst. stryk i matematikk. Våren 2012 var det økt til 15,2 pst. Og det er 8 pst. av studentene begge årene som får karakteren E, altså laveste ståkarakter.

Høyre mener det er viktig å ha høye ambisjoner for lærernes faglige kvalifikasjoner i matematikk og i grunnleggende ferdigheter. Vi er jo i en situasjon hvor vi faktisk kan oppleve at elever i ungdomsskolen kommer til å ha bedre faglige kvalifikasjoner enn de lærerne som skal stå i klasserommet og undervise dem. Så jeg lurer på: Hva slags ambisjonsnivå har kunnskapsministeren for fremtidens matematikklærere? Mener statsråden at det er akseptabelt med lærere som så vidt berger en ståkarakter i faget matematikk, eller vil statsråden nå vurdere å heve opptakskravet i matematikk ved lærerutdanningen?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:41:15]: Som representanten Aspaker er kjent med, er lærerutdanningene nå lagt om sånn at de som skal undervise i matematikk på ungdomstrinnet, skal ha 60 studiepoeng i matematikk som utgangspunkt. Så jeg tror vi har et bedre utgangspunkt for matematikkundervisningen i ungdomsskolen enn det representanten Aspaker gir uttrykk for. Men det er jo sånn at grunnlaget for det man lærer i ungdomsskolen, kommer på barnetrinnet, og det er særlig her det er grunn til å være bekymret over det nivået som er i matematikk.

Så er spørsmålet: Hvis vi da innførte opptakskrav om karakteren 4 i matematikk over natta, hva ville så skjedd? Jo, da ville 40 pst. av dem som søker på lærerutdanningene, ikke kommet inn. Hvis vi hadde krav om 4 i matematikk og norsk, ville 70 pst. av dagens lærerskolestudenter ikke hatt poeng nok til å komme inn. Det hadde ført til en alvorlig krise når det gjelder lærerrekruttering. Derfor er min innfallsvinkel heller i nært samarbeid og med klare krav til institusjonene å sørge for at man har et helt annet trykk på matematikkopplæringen under lærerutdanningen, sånn at vi sikrer oss at kvaliteten på de lærerne som uteksamineres, er god.

Spørsmål 6

Svein Harberg (H) [11:42:39]: Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Resultatene fra årets nasjonale prøver viser en negativ utvikling og en økning i antall elever på laveste mestringsnivå på 5. trinn. Dette viser at vi ikke lykkes med tidlig innsats i skolen. Manglende leseferdigheter blir en utfordring for disse elevene i videre skolegang. Dette krever nye tiltak både i skolen og i lærerutdanningen.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å snu den negative utviklingen når det gjelder elevenes leseferdigheter?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:43:14]: Representanten Svein Harberg viser til resultatene fra årets nasjonale prøver og spør hvilke initiativ jeg vil ta for å snu den negative utviklingen når det gjelder elevenes leseferdigheter. Representanten er særlig opptatt av tidlig innsats.

Jeg skal komme tilbake til at premissene for dette spørsmålet er helt feil.

Formålet med de nasjonale prøvene er å vurdere i hvilken grad skolen lykkes med å utvikle elevenes ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Nasjonale prøver skal primært gi styringsinformasjon til skolene, til kommunene og til nasjonale myndigheter. Det er også forutsatt at prøvene skal komme til nytte for den enkelte elevs pedagogiske utvikling i samarbeid mellom lærer, elev og foresatte.

Nasjonale prøver er ikke prøver i fag, men i grunnleggende ferdigheter i alle fag. Prøvene i lesing og regning tar derfor ikke bare utgangspunkt i kompetansemålene i norsk og matematikk, men også i andre fag der mål for lesing og regning er integrert. Prøvene i engelsk skiller seg fra de to andre prøvene ved at de tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag.

Det er viktig å være oppmerksom på at de nasjonale

prøvene er ulike fra år til år og derfor ikke gir informasjon om utvikling i elevenes resultater over tid. Vi er opptatt av at lærere og elever skal kunne bruke oppgavene i opplæringen og vurderingsarbeidet etter at prøvene er avholdt. Det er derfor valgt å legge ut alle oppgavene som brukes. Dette gjør det foreløpig umulig å sammenligne prøver for å beregne endringer fra et år til et annet. Det er altså ikke slik at man kan si at årets nasjonale prøver er noe bevis for en negativ utvikling eller at vi ikke lykkes med tidlig innsats.

Kommuner og skoler bør likevel bruke prøvene til å se om de har forbedret seg eller ikke i forhold til andre – kommuner de sammenligner seg med, fylket eller landet.

Informasjon om norske elevers utvikling over tid og på nivå får vi fra de internasjonale undersøkelsene som PISA, TIMSS og PIRLS. PISA lesing viste i 2010 en positiv utvikling i norske ungdomsskoleelevers leseferdigheter. PIRLS-resultatene, som offentliggjøres i desember, vil vise hvilken utvikling norske elevers leseferdigheter på 4. og 5. trinn har hatt.

Vi har holdt et kontinuerlig trykk på lesing i grunnopplæringen fra strategien Gi rom for lesing! 2003–2007, innføring av lesing som en av de grunnleggende ferdighetene i Kunnskapsløftet i 2006. Timetallet i norsk ble utvidet fra 2008, og samtidig ble læreplanen justert for å styrke leseferdigheten, særlig på de tidligste årstrinnene.

Lesesatsingen for 2011–2014 omfatter en rekke tiltak, både kompetansehevingstiltak og lesestimuleringstiltak.

I 2013 fastsetter jeg ny læreplan i norsk, sammen med reviderte læreplaner for engelsk, matematikk, samfunnsfag og naturfag. Til grunn for dette arbeidet ligger et rammeverk for grunnleggende ferdigheter.

Svein Harberg (H) [11:46:20]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg nok syntes var noe underlig. Det er altså slik, som statsråden sa, at formålet med prøvene er å gi styringssignal, men det er også styringssignal til statsråden, som har et overordnet ansvar for barnehagen, grunnutdanningen og helt opp til og med lærerutdanningen. Og det er et faktum at det er et økt antall elever på laveste mestringsnivå i leseferdigheter. Det bekymrer oss i Høyre, og jeg trodde det bekymret statsråden veldig.

Spørsmålet er: Hva gjør vi for å gripe fatt i dette nå? Ja, det er satt i gang tiltak, det er satt i gang økte ressurser, men vi ser altså ikke at vi greier å løfte dem som sliter mest med lesing slik som det ser ut nå. Da forventer jeg at statsråden griper fatt i det, og det er de tiltakene jeg spør om. Hva vil statsråden gjøre nå for å finne ut hvorfor det er sånn? Og hva kan vi gjøre for å hjelpe disse elevene slik at de kan tilegne seg kunnskap framover?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:47:26]: Det er ikke mulig å trekke den konklusjonen ut fra de nasjonale prøvene i år. Det vi vet når det gjelder framgang i lesing fra PISA 2006–2009, er at vi særlig har lyktes med å løfte dem som leser dårligst. Det er faktisk sånn at de som lå på de laveste nivåene, har tatt igjen så mye som et helt skoleår i forhold til hvor mange poeng over 2006 de ligger. Så vi er på riktig vei når det gjelder dette.

De nasjonale prøvene er ikke ment å måle nivå, og de

er ikke ment å måle trend. De er ment som et utgangspunkt for skoler til å sammenligne seg for å se hvordan de ligger an i forhold til et nasjonalt gjennomsnitt. Så jeg mener at vi allerede driver med det som virker, nemlig økt vekt på tidlig innsats og økt opplæring i lesing – at man ikke venter på at elever kanskje leser litt bedre av seg selv, men setter i gang raskt.

I tillegg har vi jo nå hatt så pass mange som 3 600 lærere i løpet av dette skoleåret som får etterutdanning med hensyn til å treffe de elevene som gjør det dårligst i lesing, skriving og regning.

Svein Harberg (H) [11:48:18]: Jeg registrerer at statsråden ikke vil forholde seg til resultatene i nasjonale prøver, og ikke tar det som styringssignal for sin oppfølging overfor skoleeiere når det gjelder utdanning og mestring i leseferdigheter, men viser til andre tester. Det synes jeg er skremmende. Utdanningsforbundet har selv den siste tiden tatt klart til orde for å få på plass systemer som skal sikre kvaliteten hos lærerne, både hos dem som er i utdanning, og de ca. 3 pst. nye lærere som vi utdanner hvert år.

Når statsråden viser til de nye, betyr det altså at i løpet av 12–13 år har vi 30 pst. nye lærere ute, men vi har en stor gruppe som er der allerede.

Jeg registrerte at statsråden på Utdanningsforbundets møte nå ikke ga noen tilbakemeldinger på de kvalitets-sikringssystemene som Utdanningsforbundet har luftet. Vil hun nå gå positivt inn i disse tiltakene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:49:43]: Jeg gjentar at det er PISA og PIRLS som gir oss informasjon om utvikling på nivå og trender i elevenes kunnskaper, og PIRLS kommer jo nå i desember, så da får vi ny oppdatering av hvordan 4.- og 5.-klassingene ligger an når det gjelder lesing. De nasjonale prøvene er virkemidler som skal brukes annerledes.

Så er det en veldig interessant debatt som pågår i Utdanningsforbundet om en sertifiseringsordning – og rett og plikt til videreutdanning. Jeg synes det er veldig interessant at de tar den diskusjonen, og jeg synes det er veldig bra at profesjonene går foran i diskusjonen. Jeg er veldig opptatt av at hvis vi skal gå i den retningen, må vi finne et system for hvordan man vurderer lærere underveis som ikke medfører et unødig omfattende byråkrati. Jeg er veldig opptatt av at vi må finne den rette balansen mellom kontroll og effekt, og jeg synes allerede vi har en stor utfordring når det gjelder å bekjempe byråkratiet innenfor skolesektoren.

Spørsmål 7

Laila Dāvøy (KrF) [11:51:05]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeidsministeren:

«Familier med syke barn har siden 2010/2011 mistet pleiepenger etter at Nav foretok en ny juridisk fortolkning av regelverket. Det er barn med store hodeskader, med ME, med alvorlig langvarige sykdommer med mer som trenger pleie og omsorg fra foreldrene hele døgnet. Noen er så

syke at de i perioder, ofte gjennom mange år, ikke kan gå verken på skole eller i barnehage.

Vil statsråden endre regelverket og Navs fortolkning av kronisk sykdom, slik at foreldre fortsatt kan få pleiepenger slik det tidligere var praktisert?»

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:51:52]: Spørsmålet som representanten tar opp, gjelder pleiepenger etter folketrygdloven § 9-11. Pleiepenger gis til foreldre til barn med livstruende eller svært alvorlig sykdom som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie. Dersom sykdommen er varig, foreligger det ikke rett til pleiepenger, med unntak av i startfasen, i ustabile perioder eller ved svært alvorlig tiltagende sykdom.

Representanten hevder at Arbeids- og velferdsetaten har foretatt en ny juridisk fortolkning av regelverket, slik at foreldre mister pleiepenger. Det må bero på en misforståelse. Nav foretok for et par år siden en administrativ omorganisering hvor behandlingen av pleiepengesaker ble sentralisert til fylkesvise forvaltningsenheter fra lokal nivå – det var altså på lokalt nivå før, og så ble det flyttet opp til fylkesplan. Det ble gjort for å sikre likebehandling og for at det skulle være lik praktisering av det regelverket vi har.

Jeg er kjent med at man etter omorganiseringen oppdaget at det var tilfeller hvor det hadde vært ulik praksis på lokalt nivå. Ved gjennomgang av saker hvor det var søkt om fornyet periode med pleiepenger, var det i flere saker innvilget pleiepenger uten at dette var i tråd med regelverket. Dette kunne f.eks. være fordi sykdommen nå måtte anses for å være varig, eller fordi kravet om svært alvorlig sykdom ikke var oppfylt. Etaten plikter å avslå krav om, eller stanse, utbetaling av pleiepenger når vilkårene ikke er oppfylt. Etaten har altså ikke foretatt noen generell innstramming av praksis eller regelverk, men det er tatt grep for å sikre likebehandling og praksis i tråd med regelverket.

Representanten nevner ME spesielt. Jeg kan opplyse om at Arbeids- og velferdsdirektoratet nylig – våren 2012 – innlemmet ME på listen over sykdommer, noe som etter en konkret vurdering kan gi rett til pleiepenger.

Som kjent foreslo Kaasa-utvalget, som la fram sin innstilling 17. oktober i fjor, bl.a. en utvidelse av pleiepengeordningen. Helse- og omsorgsdepartementet er nå, i samarbeid med mitt departement, i gang med det viktige oppfølgingsarbeidet av denne utredningen. Da vil vi se på omsorgslønn, pleiepenger og hjelpestønad i en sammenheng – to stønader er statlige gjennom folketrygden og én er kommunal – for å få en hensiktsmessig fordeling av disse pengene, slik at det kan gi en god støtte til familier som er i en vanskelig situasjon.

Laila Dāvøy (KrF) [11:54:27]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg vil sitere tidligere statsråd Bjurstrøm, som i 2011 sa her i Stortinget:

«Praksisen er lagt om, og jeg kan ikke nå garantere at alle som har fått pleiepenger tidligere, vil fortsette å få det med den nye ordningen.»

Det som er problemet her, er at Nav definerer kronisk sykdom som varig allerede etter to år. Da er det svært

mange som faller utenfor retten til pleiepenger, og det er en del kroniske sykdommer – ikke minst ME, som nå heldigvis er tatt inn på denne listen – som kan vare lenger enn to år. Disse barna kan være meget syke, også etter at det har gått to år etter at de fikk sykdommen. Disse barna kan jo ikke være alene hjemme. Er det da bedre at det kommer fremmede inn i hjemmet enn at f.eks. foreldrene videre får pleiepenger? Jeg er ute etter at man faktisk også den gangen kunne ha endret regelverket.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:55:30]: Det er jo nettopp behovet for å få vite om det er behov for å endre regelverket som ligger til grunn for Kaasa-utvalgets arbeid, og som vi vil følge opp, for det finnes også andre stønader for den gruppen som Laila Dāvøy snakker om, nemlig omsorgslønn og hjelpestønad. I noen tilfeller kan det være rett stønad for de familiene som har blitt fratatt pleiepenger, for det skal ikke være en varig stønad slik regelverket er i dag.

Laila Dāvøy (KrF) [11:56:00]: Jeg antar at statsråden vet at omsorgslønn og hjelpestønad ikke på noen måte kan kompensere for pleiepenger dersom man snakker om svært, svært syke barn. Sissel Berg Haveraaen har i Tidskrift for Den norske legeforening nr. 14 i år skrevet en veldig god artikkel om endringene som har skjedd innenfor dette med pleiepenger de siste årene, og hun sier:

«Dette har ført til flere begrensninger som følge av paragrafenes definisjon av varig, alvorlig sykdom, startfasen av en sykdom, progredierende sykdom og gradering av tilsyn.»

Jeg vil spørre statsråden helt direkte, for Kaasa-utvalget kommer ikke med noen særlige forslag til endringer, og de bruker også begrepene «varig, alvorlig sykdom», på samme måte som Nav gjør i dag. Vil statsråden love meg å vurdere kapittel 9, slik at pleiepenger kan ytes så lenge det er nødvendig, uavhengig av diagnose og varighet når barnet må ha døgnkontinuerlig hjelp fra foreldrene – også om natten? Da kan jo ikke foreldrene gå på jobb.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:57:07]: Da må vi i tilfelle se på inngangskriterier for disse pleiepengene, for det som er forskjellen på pleiepenger og andre typer offentlige stønader, er jo at disse er basert på de samme prinsippene som sykepengen, nemlig 100 pst. dekning. Dette er en stønad som heller ikke reguleres i forhold til G, slik at hvis du får pleiepenger når barnet er 2 år og får det til barnet er 18, vil det i utgangspunktet ikke være en stønad som er regulert. Så jeg mener at en skal se disse stønadene i en sammenheng – både omsorgslønn, pleiepenger og hjelpestønad – men vi kan ikke videreføre dette som en varig ordning med de inngangskriteriene som er for denne støtten i dag.

Spørsmål 8

Bente Thorsen (FrP) [11:58:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren:

«Flere bispedømmer melder om manglende presteressurser. Dette gir kutt i antall gudstjenester og andre kirkelige handlinger, mot menighetens ønsker. Enkelte steder i landet flyttes prester fra distriktet til sentrale strøk. Arbeidsforskningsinstituttet har gjennomført en undersøkelse på arbeidsmiljøet i Kirken. Det kom frem at én av fem prester er utbrent. Knapphet på prester gjør at det blir et stort arbeidspress på den enkelte.

Er statsråden bekvem med egen arbeidsgiverpolitikk og med dagens presteressurser?»

Statsråd Rigmor Aasrud [11:58:52]: Prestetjenesten er av avgjørende betydning for at Den norske kirke skal kunne opprettholdes som en landsdekkende kirke. Formålet med bevilgningene til prestatjenesten er at alle landets menigheter skal være betjent av prest. Kirkemedlemmer skal ha tilgang på gudstjenester og kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd, i sin lokale kirke.

Det har gjennom det siste tiåret vært gjennomført flere tiltak for å styrke prestedekningen og sikre prestene bedre arbeidsvilkår. Ny fritidsavtale, ny beredskapsordning og ny organisering av prestatjenesten med større mulighet for lokal tilpasning og samarbeid mellom prestene i et prosti – ofte benevnt som prostereformen – har vært viktige tiltak. Bevilgningene til prestatjenesten har økt med bakgrunn i disse endringene, noe som bl.a. har ført til at det er opprettet flere prestestillinger, og at prestene har fått bedre lønns- og arbeidsvilkår. Arbeidet med å videreutvikle prestatjenesten og sikre prestene gode rammevilkår vil fortsatt ha høy prioritet.

Det er biskopene og bispedømmerådene som har ansvaret for fordeling av presteressurser mellom menighetene i det enkelte bispedømme. Jeg tror det alltid vil være slik at de budsjetttrammene som bevilges, vil oppleves som knappe. Samtidig er det slik at endringer i befolkningsstrukturen, med stor befolkningsvekst i enkelte områder og fraflytting i andre, utfordrer den tradisjonelle organiseringen av prestatjenesten. At bispedømmene i lys av dette gjennomgår bruken og fordelingen av presteressursene, ser jeg som et positivt uttrykk for vilje og evne til omstilling. Jeg har tillit til at biskopene og bispedømmerådene i dette arbeidet ivaretar og balanserer menighetenes behov for prestatjeneste på en forsvarlig måte.

Den nylig gjennomførte arbeidsmiljøundersøkelsen ser jeg som en viktig referanse for Kirken i å forbedre arbeidsmiljøet blant sine ansatte. For prestenes vedkommende mener jeg at de muligheter som prostereformen gir for en aktiv og støttende personalpolitikk, ikke er utnyttet godt nok. Departementet har derfor igangsatt en evaluering av reformen. Jeg er overbevist om at evalueringen vil gi oss verdifull kunnskap for den videre utformingen av personalpolitikken overfor prestene. Vi har i tillegg bedt Bispe-møtet utarbeide et helhetlig forslag om et innføringsprogram for prester.

Bevilgningene til Den norske kirke og til prestatjenesten har økt de siste årene. Viktige reformer av personalpolitisk karakter er gjennomført. Samlet sett mener jeg dette har bidratt til å styrke Kirkens og prestenes arbeidsvilkår

og videreføre Den norske kirke som en landsdekkende folkekirke. Bispedømmerådene arbeider kontinuerlig med å fordele presteressursene for å møte bemanningsutfordringene og bedre prestenes arbeidssituasjon.

Bente Thorsen (FrP) [12:01:56]: Jeg takker for svaret, og jeg registrerer at statsråden presiserer at det er av avgjørende betydning at det er nok prester i Den norske kirke for at den skal være en åpen og aktiv folkekirke. I tillegg viser hun til at flere tiltak er igangsatt. Men dette står i misforhold til det som statsråden sier, og det som oppleves ute blant prestene. I årevis har det vært sånn at antall pretestillinger har blitt kuttet, f.eks. er status fra Bjørgvin bispedømme at tre–fire stillinger er lagt ned, og flere skal bli lagt ned. I Stavanger bispedømme ble det i 2009 kuttet fire stillinger, og de fikk tilført to og en halv nye stillinger i 2011.

Statsråden sier også at det er bispenes ansvar å fordele disse stillingene. Men hvor ligger ansvaret for å finansiere disse stillingene, som er nødvendig for nettopp å opprettholde at det kan være en prest i hver menighet?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:03:00]: Det må ikke være noen tvil om at de endringene som er skjedd med organiseringen av Den norske kirke, ikke endrer noe på ansvaret for finansieringen. Det er regjering og storting som har ansvaret for å finansiere prestatjenesten, og det har den siste tiårsperioden blitt 75 flere pretestillinger i Den norske kirke. Samtidig, i perioden etter 2005, har antall medlemmer i Den norske kirke gått ned med over 100 000. Det er 1 500 færre vigslere i Den norske kirke, og det er over 3 000 færre dåpshandlinger som blir utført årlig. Det betyr at det er mindre av de kirkelige aktivitetene som gjennomføres, så hver enkelt prest har gjennom det fått en mindre arbeidsbyrde.

Men så tror jeg at det er krevende å være prest. De står i krevende utfordringer. Det er et krevende yrke, det krever mye av deg. Derfor må vi ha fokus på ledelse, og det er jo prostereformen løsningen på.

Bente Thorsen (FrP) [12:04:03]: Jeg syntes det var greit å få en presisering – at det er regjeringens ansvar å finansiere pretestillingene.

Nå er det også sånn at i det som ble lagt fram, det tallet som ble presentert, ligger det godt og vel 60 stillinger som er finansiert av andre enn staten. Mitt spørsmål videre blir da til statsråden: Hvilken betydning har den statlige finansieringen for det arbeidspresset som prestene opplever i dag i den situasjonen? Føler statsråden at hun har et ansvar for å komme med flere midler, sånn at prestene slipper å oppleve det presset som de har i dag? Det er sjelden vi har en yrkesgruppe som er så ærekjær og så ansvarsbevisst som prestene faktisk er – de presser seg og går på jobb nesten uansett hvilken tilstand de er i.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:05:05]: Ja, både regjering og storting har et ansvar for at vi har en landsdekkende folkekirke, og det mener jeg vi viser med de 1,6 mrd. kr vi overfører til Kirkerådet for å ha en landsdekkende preste-

tjeneste. Det er bispedømmerådene som får de pengene for å sørge for at vi har en tilfredsstillende ordning i hvert enkelt bispedømme.

Så har det blitt flere prester. Det har blitt færre kirkelige handlinger som skal utføres. Det har blitt færre medlemmer. Da mener jeg at vi kanskje ikke bare skal se på bevilgningene, men vi er nødt til å se på den ledelsen som utføres. Vi må se på om de prestene som er nyutdannet, og som kommer inn i tjeneste, får nok støtte for å utføre de arbeidsoppgavene de skal gjøre. Da mener jeg at en evaluering av prostereformen er helt nødvendig for å se om vi har organisert godt nok og fått nok ut av prostereformen. Så har jeg veldig stor tro på at vi må følge opp de nye prestene på en god måte. Derfor tror jeg et informasjonsprogram vil være bra for å sørge for at flere står i stilling.

Spørsmål 9

Fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren.

«Det snakkes relativt mye om nedbygging/omdisponering av matjord, men svært lite om nydyrking.

Hvorfor er ikke regjeringen mer opptatt av å hjelpe dem som vil dyrke mer jord ved bl.a. å forenkle regelverket for dette?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

Så kommer vi til spørsmålene 10 og 11, og presidenten vil bare bemerke at disse spørsmålene er praktisk talt identiske.

Nå har de imidlertid sluppet gjennom nåløyet her i huset ikke bare én gang, men to ganger, siden disse ble utsatt fra forrige spørretime, så begge spørsmålsstillerne får nå stille dem.

Spørsmål 10

Svein Harberg (H) [12:06:41]: Jeg vil innledningsvis bare kommentere at det er to forskjellige spørsmål om samme sak, men veldig forskjellige spørsmål. Det var det ene.

Det andre var at det er både hyggelig og spennende å møte statsråden i en for oss ny posisjon. Vi har vært sammen i komité, og jeg ser fram til samarbeid om livssynssaker.

Da har jeg følgende spørsmål til kulturministeren:

«Endring i telling av medlemmer i Den norske kirke, og dermed endret beregningsgrunnlag for tilskudd til andre trossamfunn, har gjort at de andre trossamfunnene har fått varsel om reduksjon i sine tilskudd for 2013. Samtidig har Den norske kirke fått økning i sine tilskudd. Kuttene til andre trossamfunn er ikke omtalt i noen saksdokumenter, og det er rimelig å anta at konsekvensen var utilsiktet.

Hvordan vil statsråden nå rette opp i denne urimelige forskjellsbehandlingen?»

Statsråd Hadia Tajik [12:07:36]: Eg opplever at representanten Harberg har eit engasjement for at trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja skal ha gode og føreseielege økonomiske forhold, og det er eit engasjement som eg deler.

Eg oppfattar at representanten knytter sitt spørsmål til endringane i berekningsgrunnlaget for satsen til tilskot til trus- og livssynssamfunn, som eg registrerer har vore eit diskusjonstema mange stader. Det er ikkje riktig at det ikkje er omtala i noko saksdokument – det vart meldt i statsbudsjettet for 2011 og i statsbudsjettet for 2012 at endringane ville kome, og så har me i statsbudsjettet for 2013 meldt at for 2013 vil endringane gjere seg gjeldande. Med andre ord har endringane vore melde i god tid. Me har òg teke opp saka i møte med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, som har vorte bedt om å kome med innspel.

Så er spørsmålet om endringane er urimelege. Tilskotsordningane for trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja er rettighetsbaserte, og dei er lovfesta i lov om truomssamfunn og ymist anna og i lov om tilskot til livssynssamfunn. Satsen på tilskot vert berekna ut frå statens utgifter til Den norske kyrkja og talet på medlemmer i Den norske kyrkja. Av kyrkjelovas § 3-1 framgår det at òg utvandra norske statsborgarar kan vere medlemmer i Den norske kyrkja, og følgeleg òg er ein del av berekningsgrunnlaget til tilskotssatsen for trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja.

Heile tida har utvandra medlemmer med norsk statsborgarskap i trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja vore rekna med når tilskotet har vore tildelt dei, men utvandra medlemmer med norsk statsborgarskap i Den norske kyrkja har av ulike grunnar ikkje vore rekna med når satsen har vore fastsett. Det burde dei av likebehandlingsomsyn ha vore.

Det betyr at eg ikkje er einig med representanten i at denne likebehandlinga av Den norske kyrkja og dei andre trus- og livssynssamfunna er å rekne som urimeleg forskjellsbehandling. Trus- og livssynssamfunna skal ha gode vilkår. Deira statstilskot vert berekna ut frå tre moment: Det første er statens budsjetterte utgifter til Den norske kyrkja, det andre er talet på medlemmer i Den norske kyrkja, og det tredje er talet på medlemmer i det enkelte trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja.

Det betyr at når staten aukar sine budsjetterte utgifter til Den norske kyrkja, sånn som representanten Harberg påpeiker i spørsmålet sitt, kjem det dei andre trus- og livssynssamfunna til gode.

Eg gjer merksam på at Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet, som foreslår kyrkjebudsjettet, har foreslått ein auke, og det har følgeleg òg Kulturdepartementet. I statsbudsjettet for 2013 er det sett av ca. 230 mill. kr i tilskot til trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Det er ein auke på meir enn 20 mill. kr i forhold til saldert budsjett for 2012.

Svein Harberg (H) [12:10:40]: Jeg takker statsråden for svaret. Det er riktig at ny tellemåte har vært omtalt, men konsekvensene, at det påvirker negativt de andre trossamfunnene, har ikke vært omtalt – det er ikke alt en får plass til

på syv linjer i et spørsmål i spørretimen – så det er helt riktig. Det er også riktig at det er utgangspunktet som er blitt redusert, nemlig at det er andre tall som ligger til grunn.

Mitt spørsmål gikk nærmest på om dette var en bevisst sak – altså at den nye tellingen ville redusere overføringene til de andre, altså grunnlaget for overføringene til de andre. I så tilfelle er det i hvert fall åpenbart at de andre trossamfunnene ikke har fanget opp det, og ble veldig overrasket da de til sammen fikk varsel om nærmere 6 mill. kr i kutt i forhold til det som hadde vært før. Det er underlig hvis dette skulle være et bevisst innsparringstiltak på sektoren.

Statsråd Hadia Tajik [12:11:40]: Eg skjønar at det spørsmålet vart stilt på den måten, for det har jo vore utgangspunktet for den offentlege diskusjonen. Eg kan vere så tydeleg som å seie at det ikkje er tilsikta som eit budsjettinnsparringstiltak. Eg trur òg at det er for tidleg å konkludere om korleis det vil påverke trus- og livssynssamfunna, for korleis det påverkar dei, avheng av korleis ein til slutt bereknar talet på utvandra med norsk statsborgarskap. Korleis ein bereknar det, har òg vore gjenstand for diskusjon. Det er ein diskusjon som eg har forståing for, fordi det har vore vektige argument for ulike måtar å berekne talet på ein presis måte på. Eg vil arbeide for at ein reknar ut det talet på ein mest mogleg presis måte, sånn at dei konsekvensane det får, er rettferdige og rimelege.

Svein Harberg (H) [12:12:35]: Takk igjen for tydelige svar. Det siste spørsmålet mitt går egentlig på akkurat det med beregning, for her har det kommet en ny tellemåte som er beregnet, som ikke påvirker overføringene til Kirken, men som påvirker overføringene til andre. Da synes jeg nok, når jeg leser papirene og leser bakgrunnen, at det virker noe usikkert med disse beregningstallene. Kunne statsråden gjøre noe for å ordne opp i det? Det er klart at det ligger en kime til uenighet i usikre beregninger på dette. Her bør en vel få på plass trygge og gode ordninger for telling.

Statsråd Hadia Tajik [12:13:14]: Eg er einig i at me treng trygge, gode berekningsmåtar for dette, og eg vil arbeide for at ein får akkurat det. Så får me konkludere på kva konsekvensar det får for trus- og livssynssamfunna når me har berekningsmodellen endeleg konkludert på plass. Som sagt har eg i alle fall forståing for ein del av innvendigane som er reiste mot han. Berre for å seie det kort: Ein reknar talet på utvandra med norsk statsborgarskap sånn at ein tek talet og trekkjer frå prosentvis utanlandske statsborgarar og prosentvis talet på personar over 80 år. Det har vore vektige argument for å berekne det på andre måtar, og eg vil gjerne at det skal vere så eksakt som mogleg.

Spørsmål 11

Dagrun Eriksen (KrF) [12:14:20]: Jeg har også den glede å stille kulturministeren et spørsmål:

«Mange tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke er i sterk vekst. Tros- og livssynssamfunn har en viktig rolle som integreringsarena i det norske samfunnet. For

å kunne utføre denne viktige samfunnsoppgaven er de avhengig av forutsigbare økonomiske rammer. Uforutsette økonomiske kutt vil kunne gjøre det vanskeligere å betjene medlemmene på en god måte.

Hvordan vil statsråden bidra til å sikre økonomisk forutsigbarhet for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke?»

Statsråd Hadia Tajik [12:15:00]: Eg opplever at representanten Eriksen i mange sammenhengar har vist engasjement for trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja og i Den norske kyrkja, og at dei skal ha gode og føreseielege økonomiske forhold. Det er eit engasjement som eg respekterer og deler.

Eg oppfattar at representanten knytter sitt spørsmål til endringane i utrekningsgrunnlaget for satsen til tilskot til trus- og livssynssamfunn på same måte som representanten Harberg, og at representanten Eriksen knytter ein del av spørsmålet sitt til trus- og livssynssamfunna som integreringsarenaer. Representanten Eriksen har rett i at ein del slike trus- og livssynssamfunn er svært gode integreringsarenaer. Men me kan ikkje sjå bort frå at ein del av dei òg er svært dårlege integreringsarenaer. Men utreknininga av tilskotet dei får, blir ikkje knytt til graden av integrering i samfunnet fordi formålet med det økonomiske tilskotet til trus- og livssynssamfunnet utanfor Den norske kyrkja, måten det blir rekna ut på, er ikkje integrering, men likebehandling av desse samfunna og Den norske kyrkja.

Så er det to omgrep representanten Eriksen brukar i sitt spørsmål, som eg trur det er naturleg å knyte nokre merknader til. Det eine omgrepet er «uforutsette» i formuleringa «uforutsette økonomiske kutt», og det andre er ordet «kutt». Me kan begynne med det første. Endringane i berekningsgrunnlaget for satsane til trus- og livssynssamfunna er etter mitt skjønn ikkje uforeseielege, fordi dei vart melde i statsbudsjettet for 2011 og statsbudsjettet for 2012, og fordi det i statsbudsjettet for 2013 er meldt at dei vil gjere seg gjeldande frå 2013.

Så er spørsmålet om endringane medfører kutt for trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja. Det som er viktig, er jo at det vil vere fleire personar som inngår i utrekningsgrunnlaget for tilskotssatsen fordi ein reknar med fleire i Den norske kyrkja. Men så fremt den totale kaka som vert fordelt, òg er større, betyr ikkje denne endringa nødvendigvis ein nedgang i tilskotet til trus- og livssynssamfunna. Fornyings-, administrasjons- og kyrkje-departementet har foreslått at statens løyvingar til Den norske kyrkja i 2013 vert auka, og det har følgeleg òg Kulturdepartementet foreslått for statstilskotet til trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja. Det er ein auke på meir enn 20 mill. kr i forhold til saldert budsjett i 2012.

Så held eg gjerne kontakten med trus- og livssynssamfunna fram til me landar ein fornuftig berekningsmodell for talet på utvandra medlemmer av Den norske kyrkja med norsk statsborgarskap, sånn at han kan vere mest mogleg presis og rimeleg.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:17:50]: Jeg tror det er riktig at begrepet «kutt» er upresist, for på grunn av trosopp-

læringsreformen har man fått et større tilskudd enn man hadde før. Det som jeg tror er utfordringen i denne saken, er: Ta et eksempel som Den katolske kirke, som på grunn av medlemsstrukturen som Den katolske kirke har, betjener mange flere medlemmer enn det de faktisk får tilskudd til. De har også et behov for trosopplæring, og i deres trosopplæringsmidler er denne endrede beregningsmodellen gitt et reelt kutt i forhold til det man kunne forvente sammenlignet med det Den norske kirke får.

Da har jeg lyst til å utfordre statsråden: I og med at jeg har tenkt at dette ikke handler om beregningsmodeller, men det handler om f.eks. situasjonen til den katolske kirke som har så mange flere medlemmer som de faktisk betjener, enn det de får tilskudd til, hvordan kan vi få dem til å få en anerkjennelse?

Statsråd Hadia Tajik [12:19:07]: Eg er einig med representanten Eriksen i at i alle fall diskusjonen som dette har skapt, fører med seg nokre utfordringar. Eg vil understreke at når det gjeld trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja, har ein heile tida rekna med talet på utvandrarar med norsk statsborgarskap, sånn at det har vore ein del av berekninga av totaltilskotet som det enkelte trus- og livssynssamfunn skal få.

Så handlar endringane som me har lagt opp til i statsbudsjettet for 2013, utelukkande om korleis ein reknar talet på medlemmer frå Den norske kyrkja som grunnlag for satsen for trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja – at det skal vere i tråd med både lover og regelverk og i samsvar med måten ein bereknar det på for trus- og livssynssamfunna i dag.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:19:58]: Jeg tror mange hadde forstått dette bedre hvis regjeringen hadde vært villig til å gi økte bevilgninger til Den norske kirke for de faktiske medlemmene som kommer inn – da hadde vi kommet utenom dette.

Men la meg trekke dette tilbake til trosopplæringsreformen som Den norske kirke har, og som det er en annen statsråd som på et vis har ansvaret for. Den har betydd veldig mye for Den norske kirke. Vi møter veldig mange ganger utfordringer fra det ansvarsområdet som denne statsråden har, fra andre tros- og livssynssamfunn, på grunn av at bevilgningene til dette blir for små. Det er i den sammenheng jeg synes dette beregningsgrunnlaget gir en ekstra belastning for andre tros- og livssynssamfunn, som også har et behov for en opplæring av sine medlemmer i sin lære og sin tro. Min utfordring til statsråden, som har ansvaret for denne gruppen – ikke for trosopplæringen i Den norske kirke, er: Hvordan kan vi klare å la også disse få en bevilgning som er på et nivå som gjør at de får lært opp sine medlemmer i sin tro?

Statsråd Hadia Tajik [12:20:59]: No er det tilskotet som ein gjev til trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja – som representanten Eriksen òg påpeiker – knytte til løyvingane til Den norske kyrkja og talet på medlemmer der. Det inneber då at ein ikkje gjev – kva skal eg seie – tilleggstilskot eller andre tilskot til det same

føremålet, men at ein legg til grunn den berekningsmodellen. Så er det jo ein ærleg sak om ein ønskjer å endre gjeldande lovar og regelverk, om ein ønskjer å gi ytterlegare finansiering til ulike trus- og livssynssamfunn. Men dette er altså den berekningsmodellen som ein har lagt til grunn til no, og som ein meiner gjev ein rimeleg likebehandling mellom Den norske kyrkja og trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

S a k n r. 3 [12:21:50]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Presidenten antar at det ikke er noen av de resterende representanter i salen som ønsker ordet før møtet heves. – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.22.
